

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1 9 6 4
Š T E V. 4

GLASILO SLOVENSKIH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Alojzij Košmerlj: Sveto Rešnje Telo in duhovnik	97
Janez Zdešar: Priprava na zakon	101
Franc Mihelčič: Psihonevroza in dušni pastir	107
Franc Močnik: Oznanjevanje božje besede in komunizem	110
Katehitične in liturgične razmere v domovini	113
Slovenske revije	115
Odšli so pred nami	119
Novice od povsod	119
Pastoralna konferenca v Buenos Airesu	127
Iz uredništva	III

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo. Rev. Jure Rode, Ramón Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quincy, Illinois, USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Capellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Jamnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Naročnina: Za Argentino in Čile 300 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO XI.

1964

ŠT. 4

Sveto Rešnje Telo in duhovnik

Alojzij Košmerlj, Argentina

Viljem Faber piše v svoji knjigi o najsvetejšem Zakramentu: „Sveto Rešnje Telo je zmagovalje Cerkve nad svetom, duha nad materijo, milosti nad naravo, vere nad čuti. Po najsvetejšem Zakramentu se Cerkev ohranja, ostaja vedno mlada, vedno deviška, vedno sveta, vedno pripravljena na mučeništvo za zmago resnice in pravice božje; nikdar v celoti strta, vstaja vedno znova od smrti v življenje po skrivnostnih močeh nesmrtnega feniksa, Jezusa v presvetem Rešnjem telesu...“

Ta evharistični čudež pa se v svetu ohranja in obnavlja po katoliškem duhovništvu in le po njem. V tej skrivnostni, življenjski medsebojni odvisnosti med evharističnem Jezusom in duhovnikom je utemeljena vsa nepopisna vzvišenost, čast, svetost, važnost, potreba in odgovornost duhovniškega poklica in poslanstva. Sveto Rešnje Telo in duhovnik sta po božji volji nerazdružno povezana.

+

1. Gospod Jezus je ustanovil sveto Rešnje Telo in katoliško duhovništvo pri zadnji večerji, ko je njegova ljubezen do učencev prikipela do vrha. Sta to dve najlepši zamisli njegovega Srca, dve ustanovi, po katerih je hotel nadaljevati svoje življenje in svoje odrešilno delo na zemlji do konca sveta. V svetem Rešnjem Telesu ostaja dejansko in fizično navzoč v svoji Cerkvi; v duhovnikih, ki jih sam izbira iz množice vernikov, pa nadaljuje svojo moralno navzočnost v svetu. Človek ne ve, nad katero Jezusovo navzočnostjo naj bi bolj strmel. Jezusova evharistična navzočnost se bo končala s tem svetom, moralna navzočnost Jezusa, večnega Duhovnika, pa bo trajala v duhovnikih vekomaj. Obe navzočnosti se med seboj podpirata in dopolnjujeta. Duhovniki posvečujemo sveto Rešnje Telo po Jezusovem naročilu in njegovi moči v spomin njegovega trpljenja in smrti — brez nas bi ga ne bilo. Sami pa tudi popolnoma zavisimo od najsvetejšega Zakramenta — brez njega bi ne bili to, kar smo. Sveto Rešnje Telo se ohranja in obnavlja po nas, mi se ohranjamo in obnavljamo po njem. Kakor se je božja Beseda osebno združila z Jezusovo človeško naravo, da svetu razodene in posreduje skrivnosti božjega življenja, tako se je moralno združila z duhovnikom in hoče po milosti v njem prebivati, da bi on svetu razodeval in posredoval skrivnosti in milosti njenega evharističnega življenja.

Bog dela v svoji Cerkvi podobno, kakor je delal v velikem delu stvarjenja. Ko je dovršil delo šestih dni, se je navidezno umaknil v ozadje in prepustil stvarjem, da si medsebojno posredujejo gibanje, luč, življenje. Tako je tudi Jezus, potem ko je ustanovil sveto Rešnje Telo, duhovništvo in Cerkev, odšel v nebesa. Zemlja ga ne bo videla več do konca sveta; če je ostal med nami, uresničuje to na neviden, zakrit, čeprav dejansko resničen način. Njegovi duhovniki naj ga s posvečevanjem kruha in vina svetu ohranjajo, ga delijo vernikom in posredujejo svetu njegov nauk, njegovo ljubezen in njegovo življenje. V tem je prvi in poglobitveni razlog za obstoj duhovništva, v tem tudi naš prvi in glavni namen in pomen.

V luči te vere vstaja pred nami vsa veličina našega stanu in poklica. Kljub vsej skromnosti in odmaknjenosti, v kateri živimo, kljub nerazumevanju in mržnji, ki smo jih v svetu deležni od Bogu odtujenih ljudi, smo duhovniki vendar kakor knezi v kraljestvu božjem na zemlji; na veke nam ostane duhovniški karakter in z njim duhovniška čast in oblast: sacerdotii dignitas in aeternum! In kljub vsej človeški slabosti, nepopolnosti in nezadostnosti je katoliški duhovnik v človeški družbi kakor steber, ki vzdržuje njen obstoj: „Columna ferrea, vacillantis mundi statum sustinens“.

2. Sveto Rešnje Telo se posvečuje pri daritvi svete maše, kjer obnovljamo Jezusovo daritev pri zadnji večerji in to, kar je ona v svojem bistvu predpostavljala: njegovo daritev na križu.

Jezusova daritev je največje dejanje njegovega življenja. Zaradi nje se je učlovečil, nanjo je mislil od prvega trenutka svojega življenja, se nanjo pripravljal in kljub njeni silni bridkosti po njej hrepenel: „S krstom moram biti krščen in kako bridko mi je, dokler se ne izvrši“ (Lk 12, 50). S svojo daritvijo nas je Jezus odrešil in nam zaslužil vse milosti, ki so nam za zveličanje potrebne. Sveta maša, kjer se njegova daritev na skrivnost, nekrvav način po nas obnavlja, je za nas in za ves svet prvi in poglobitveni vir milosti, posvečenja in odrešenja.

Zato je sveta maša tudi v duhovnikovem življenju poglobitveno, bistveno, osrednje opravilo njegove službe. Po svoji vzvišenosti, po svoji važnosti in po svojih nadnaravnih učinkih presega sveta maša vsako drugo duhovnikovo dejavnost, naj bo bogočastna ali dušnopastirska. Oblast maševanja je najvišja oblast, ki jo je umrljiv človek sposoben sprejeti, je kakor odmev onega „fiat“, s katerim je Bog ustvarjal svet, in onega drugega, ki ga je preblažena Devica Marija izgovorila v uri angelovega oznanjenja. Iz mašniške oblasti izvirajo vse naše druge oblasti in moči, naša čast in dostojanstvo.

S častjo in dostojanstvom nas pa mašniška služba tudi veže, da živimo vredni svojega vzvišenega poklica in da nam je prav sveta maša predmet naše posebne pozornosti in pobožnosti in s tem prvo in poglobitveno sredstvo našega posvečenja. Ko smo v sveti uri posvečenja prejeli oblast darovati daritev svete maše za žive in mrtve, nas je škof opomnil: „Imitanimi quod tractatis, quatenus mortis Dominicae mysterium celebrantes, mortificare membra vestra a vitiis et concupiscentiis omnibus procuretis.“

Ker se pri sveti maši tako zelo istovetimo s Kristusom, da postanemo kakor eno z njim, skušajmo to biti ne le na zunaj v izvrševanju svetih mašnih obredov, ampak tudi v notranjosti, delež z njim njegove misli, njegova čustva, njegove namene, kakor nas sveti Pavel opominja: „Isto mišljenje naj bo v vas, ki je tudi v Kristusu“ (Flp 2, 5).

Kristus se je daroval v čast in slavo božjo. Tudi mi ne iščemo nič drugega

na tem svetu kot božjo čast in poveljanje: „Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tui da glariam.“ Sveta maša nam vsak dan kliče, da naj se borimo proti vsaki samoljubnosti, nečimernosti in častihlepnosti. Samo Bog je velik, samo njemu gre vsa čast in hvala.

Kristus se je daroval za odrešenje in zveličanje sveta. Tudi nam bodi za slavo božjo glavna skrb: zveličanje duš. Ne bojmo se žrtev, ki so s to skrbjo združene, kakor se jih ni bal naš Gospod. Vsak na svojem mestu, kamor nas je Bog po cerkvenih predstojnikih postavil, storimo vse, kar je v naših močeh, da bodo verniki v svojih duhovnih potrebah dobro oskrbljeni. Naj vidijo in čutijo, da nam niso le v breme, ampak tudi v duhovniško veselje in zadoščenje. Naj doživljajo ob nas nekaj one tolažbe, ki so jo doživljale množice ob Jezusu. Ljubezem, ki jo je imel Jezus do vseh, ki so se mu bližali z vero in zaupanjem, naj iz daritve svete maše prihaja tudi v naša srca, da nam bodo po njej naše težave, naši trudi, naše žrtve olajšani, po oni lepi besedi sv. Avgušтина: „Ubi amator, non laboratur, et si laboratur, et labor amator.“

Kristus se daruje za sveto Cerkev, svoje skrivnostno Telo. Po Cerkvi izbrani in posvečeni pristopamo v njenem imenu k oltarju, da obnovimo Kristusovo daritev za njen mir in edinstvo, za stanovitnost v veri, za njeno rast in njeno zmago nad sovražnimi silami. V dobi koncila, ko se pojavljajo mnoga nova stremljenja, naj nas pri oltarju posebno živo prešinja ljubeča skrb za Cerkev, „ut in integritate fidei perserveret.“

Kristus se daruje pri sveti maši „pro nostra et totius mundi salute“. „On je sprava za naše grehe; pa ne samo za naše, marveč tudi za ves svet“ (1 Jan 2, 2). Naj bodo pri oltarju tudi naša srca odprta za vse neštene potrebe, probleme in stiske vsega sveta. Tako lepo je rečeno v molitvi sv. Ambroža za pripravo na sv. mašo v sredo: „Darujem ti tudi, o Gospod — če se hočeš milostno na to ozreti —, bridkosti ljudstev, nevarnosti narodov, vzdih ječnikov, stiske sirot, potrebe onih, ki živijo v tujini, bedo slabotnih, obupno trpljenje bolnikov, onemoglost starih ljudi, hrepenenje mladine, obljube devic, jok vdov.“

Prežeti takih misli in čustev darujemo sveto mašo vsak dan združeni z nameni Jezusovega presvetega Srca, njegove Matere in vesoljne Cerkve.

3. Tridentinski cerkveni zbor, ki je slovesno razglasil daritveni in zadoštilni značaj svete maše, je dal tudi duhovnikom lep nasvet, kako naj se za sveto mašo pripravijo. Štiri stvari nam svetuje: pravo, iskreno srce, polno vero, sveti strah in spoštovanje in skesan ter spokoren duh.

Iskreno srce pomeni, da pristopamo k oltarju pripravljeni na vse, kar nam bo Bog odločil, brez vseh pridržkov. Tako je šel v svojo daritev Jezus: „Glej, prihajam, da izvršim, o Bog, tvojo voljo“ (Hebr 10, 9).

Polna vera, o kateri govori sveti Pavel (Hebr 10, 22), naj nam bo kakor luč, ki sveti v nepojmljivo euharistično skrivnost — *mysterium fidei*. V bogoslovnem študiju, v molitvi in premišljevanju se nam krepi in množi.

Sveti strah in spoštovanje pred neskončnim božjim veličanstvom sta prešinjala dušo samega Gospoda Jezusa v njegovem zemeljskem življenju in jo prešinjata celo v nebesih. Sta ti dve lastnosti nujni predpogoj, da se more ustvarjeno bitje dostojno in vredno bližati neskončnemu Bogu. Cerkevni zbor imenuje sveto mašo „*tremendum mysterium*“.

Duh spokornosti nam je seveda prav tako nujen potreben za vredno daritev svete maše, saj se bližamo oltarju polni nešteti grehov, žalitev in malomarnosti. Potrebo tega ponižnega, skesanega, spokornega razpoloženja lepo izraža sveti

Gregor, ko pravi: „Nujno je, da se med svetim dejanjem sami s skesanim srcem Bogu darujemo, zakaj, ko obhajamo skrivnosti Gospodovega trpljenja, moramo posnemati to, kar delamo.“ Vidi se, da je rimski pontifikal iz teh besed povzel svoj poziv ordinandom: *Imitami quod tractatis!*

Idealno bi seveda bilo, da bi bilo tako nadnaravno razpoloženje vedno živo in učinkovito v naših dušah. Ali naša človeška slabost je velika, velika naša pozabljenost in raztresenost. Zato je gotovo koristno, da si k takemu razpoloženju vsak dan posebej pomagamo. Sveta Cerkev nam je sestavila v ta namen vrsto lepih molitev tako za pripravo kot za zahvalo po sveti maši. Kljub temu, da je glede tega vsakemu dana velika svoboda, so te z odpustki obdarovane molitve mnogim duhovnikom stalen in dober pripomoček za poživljenje vere in srčne pobožnosti. Vsak naj pač skuša storiti, kar je v njegovi moči, da bo sveta maša res največje in najsvetejše opravilo njegovega življenja. In čeprav nikdar ne dosežemo viška, ki so ga dosegli svetniki, bo Bog gotovo priznal in blagoslovil našo pripravljenost in dobro voljo.

Včasih se sproži vprašanje, kaj je pri sveti maši važnejše: priprava, ali zahvala? Ako gledamo na celotni mašni obred, bomo morali reči, da priprava. Ta je v sveti maši zelo dolga, medtem ko je zahvala prav kratka. Zgodi pa se le prerado, da duhovnik prav pripravo kar opusti, ker je morda predolgo poležal. Težko bo zbrano in pobožno maševal, kdor gre nepripravljen k oltarju. Težka je često žrtev zgodnjega vstajanja, ali iz ljubezni do Gospoda in do duš jo radi sprejmimo. Čim večje so žrtve, tem večji bo blagoslov.

Ob tem poudarku pobožne priprave pa seveda ne smemo zmanjševati pomena iskrene zahvale, v kateri se zaupno pogovorimo z Jezusom, v našem srcu pričujočem. Omenim pa naj, kar glede tega piše Columba Marmion v svoji knjigi: Jezus, duhovnikov vzor: „Duhovnik, ki bi moral takoj po maši v spovednico ali bi ga klicalo kako drugo dušnopastirsko opravilo, naj se ne vznemirja, ako se zaradi tega ne more pobožno zbrati. Zaveda naj se, da je njegova skrb za vernike kakor nadaljevanje svete daritve, katere zveličavne sadove dušam naklanja. Je izraz ljubezni do Kristusa v osebi njegovih udov. In pobožno izgovorjena poobhajilna molitev, ki v kratki, pa učinkoviti obliki vsebuje misli zahvale in prošnje za daritvene sadove, bo v takem primeru nadomestila daljšo osebno zahvalo.“

+

Naj zaključim to preprosto, a za nas vse važno razmišljanje z zadnjim opominom, ki ga je dal svojim duhovnikom pred svojo smrtjo kardinal Mercier, umrl leta 1926: „Ko je izginilo sleherno človeško upanje na moje ozdravljenje in je moja duša ostala sama z Bogom, se je moja misel vedno tesneje družila z vami. Duhovništvo je bilo, kar sem v vas gledal. Oropan sreče, da bi mogel darovati daritev svete maše, sem bil ves dan združen z daritvijo, ki jo najvišji Duhovnik, naš Gospod Jezus Kristus, po svojih služabnikih vsak trenutek daruje na vseh oltarjih zemlje. Sveta maša je dobila v mojih očeh značaj izredne in vabljive stvarnosti, zakaj Kalvarijska daritev, ki se v njej spominja, se mi je razodela na nek nov, otipljiv način, da sem se ji mogel v duhu pridružiti bolj aktivno in naravnost kot po navadi. In sem si dejal, da vas moram storiti deležne te milosti, ki mi jo je Bog naklonil, in vas povabiti, v teh urah, ki so najbrže zadnje v mojem življenju, da vedno opravljate sveto mašno liturgijo, kakor da bi bili na Kalvariji. In da ji posvetite vso svojo gorečnost, vso vero in vso pobož-

nost, katerih ste sposobni. Sveta maša je najvzvišenejše dejanje in naj bo tudi vaše najvažnejše, osebno dejanje.

Moji ljubljeni prijatelji! Zdi se mi, da sem si olajšal vest, ko vam zapuščam ta poslednji opomin.

Postali ste duhovniki, da darujete daritev svete maše. Živeti vaše duhovništvo pomeni predvsem sveto maševati in deliti svete zakramente. Pomeni tudi, ostati združeni z vašim škofom in s Kristusovim namestnikom, da tako sodelujete pri velikem delu odrešenja sveta in poveličanja presvete Trojice.“

Priprava na zakon

Dr. Janez Zdešar, Nemčija

(Predavanje na pastoralnem tečaju na Barbani 4. in 5. septembra 1963)

Ena izmed važnih nalog dušnopastirskega dela je usposabljanje in priprava mladih ljudi na zakon. Na prejem nekaterih zakramentov se pripravljamo mesece, celo leta — pomislimo le na svoje duhovniško posvečenje — o svetem zakonu pa dostikrat mislimo, da zadostuje nekaj ur priprave in izpolnitev nekaterih formalnosti. Na tihem si morda želimo boljše, intenzivnejše in dalj časa trajajoče priprave, pa nas vedno znova teža vsakdanjih dolžnosti od tega odvrača. Tako ostane zakrament zakona na zadnjem mestu ne le v vrstnem redu naštevanja, temveč morda tudi v praksi.

Slaba izkušnja in zagrenjenost nas hočeta le prepogosto prepričati, da danes tej stvari ni več kaj dosti odpomoči. „Kaj pa naj storim, tako sta zaljubljena, da ničesar več ne vidita. Naravnost v prepad drvita. Kaj naj jima še rečem, saj sama vse reči bolje vesta kot jaz!“ Tako ali podobno je gotovo vzdihnil vsak izmed nas, ko je opazoval mlade pare v svoji fari, tudi take iz tako imenovanih dobrih krščanskih hiš.

Morda se pa le da še kaj storiti? Ne le morda, prav zagotovo! Treba je le korajže, zaupanja in tudi malo iznajdljivosti. Ne razumem sicer, zakaj je vodstvo tečaja meni izročilo temo o pripravi na zakon, ko nimam modrih izkušenj večdesetletnega župnikovanja, vendar bom skušal povedati nekaj stvari, ki bodo temu ali onemu izmed nas mogoče v spodbudo in praktičen napotek.

I. Duhovnikovo gledanje na zakon

Prvi pogoj za uspešnost duhovnikovega dela pri daljni in bližnji pripravi vernikov na zakon je uravnovešenost ter pravilen notranji odnos duhovnika do telesnosti, zakona in spolnosti. Kdor tega v sebi nima, ta bo le težko in notranje oviran v teh rečeh vernikom govoril, z njimi debatiral in jih pripravljaj na zdravo zakonsko življenje.

Ta ugotovitev ni brez pomena. V Cerkvi, pri vzgoji duhovniškega naraščaja, je še vse preveč manihejskih nazorov — v praksi, ne toliko v teoriji. Vse, kar je v zvezi s telesnostjo, je od zla. Zato se o tem ne govori ali pa le na zavit način. Primer iz zadnjih let je teološki profesor, ki je celo uro bogoslovcem razlagal, kaj je circumcisio, pa še ni povedal. Odmeve nepravilnega gledanja na spolnost slišimo celo v himnah brevirja *Te lucis ante terminum* in *Tu Trinitatis*

Unitas, ki ju redno molimo. Pri Slovencih — laikih in duhovnikih — je poleg maniheizma še vedno ostanek janzenizma, ki prav tako ovira, da bi o zakonu in spolnosti govorili odkritosrčno in prostodušno. Zato npr. tudi naš odnos do sveto-pisemske knjige Visoka pesem marsikaj pove. Ne bo preveč napačna trditev, da duhovnik, ki ob branju te Pesmi pesmi vsaj razumsko ne prizna pravilnost in upravičenost tudi takšnega opisovanja ljubezenskih odnosov, še nima treznega pogleda na zakon in telesnost. Knjigo je vendar kot auctor principalis napisal Sveti Duh, zato ne smemo mi vanjo vnašati svojih pojmov in kritik. Prav nasprotno, ob tej knjigi moramo mi korigirati svoje pojme in naziranja.

Pa o tem dovolj!

II. Daljna priprava

Pripravo na zakon lahko delimo v daljno in posredno ter bližnjo in neposredno. V daljni pripravi ali usposabljanju vernikov na zakonsko življenje sodelujejo duhovnik, starši doraščajočih mladostnikov in naše organizacije. Zato o vsakem od teh nekaj besed.

Duhovnik je oznanjevalec božje besede, božje besede tudi o zakonu. Vedno znova mora uporabiti priliko in v redno pridigovanje vnesti tudi teme o zakonu. Naše pridige o tem naj ne bodo toliko moralne (čistost — nečistost, raba in zloraba zakonskih pravic) kolikor dogmatične: zakonska zveza je podoba povezanosti Kristusa s Cerkvijo, odtod enkratnost in nerazdružnost, medsebojna zvestoba, žrtvovanje in ljubezen, v kateri spolnost zadobi smotrnost in vrednoto. To zadnje namreč verniki dostikrat težko razumejo, kako je vendar mogoče, da je eno in isto dejanje izven zakona grešno, v zakonu pa celo zaslužno.

Varovati se je pri tem obravnavanja dveh skrajnosti: poveljevanja zakona kot nekaj ekstatično mističnega ali pa omalovaževanja zakonskega življenja kot nekaj nižjega, pripuščenega zgolj za utešitev nižjih nagonov. V obeh primerih bi se verniki lahko zgledovali.

Še vedno je potreba, da duhovnik pogosteje spregovori tudi o juridični plati cerkvenega sklepanja zakonov. Preprostim ljudem, ki ne poznajo dogmatičnih temeljev, so določbe te zakonodaje precej zapletene. Ne razlikujejo dobro med neveljavnostjo zakona in razglasitvijo ničnosti zakonskih zvez, ne vedo za razliko med matrimonium ratum in consummatum, o tem, da je zakon med dvema protestantoma, čeprav civilno sklenjen, v katoliški Cerkvi veljaven, in podobno. Razložiti jim je treba, zakaj npr. Pij V. ni mogel razveljaviti zakon angleškega kralja Henrika VIII. in kako je bilo s poroko v grški kraljevski hiši lansko leto. Preprosti ljudje vidijo v tem polno nedoslednosti in preradi verjamejo, da se za denar da v Rimu vse dobiti.

V državah, kjer je civilna poroka obvezna pred cerkveno, je treba vernikom vedno znova pojasnjevati, da je državna zakonodaja v tem pogledu do katoličanov krivična in šikanozna. Prišli smo že tako daleč, da premalo izobraženi verniki smatrajo za nedovoljeno samo še skupno življenje moža in žene, ki nista niti civilno niti cerkveno poročeno. Samo civilno sklenitev zakona pa smatrajo celo za veljavno in dobro takrat, kadar cerkvena poroka ni možna. Glavno, da ju je nekdo poročil, ali župnik ali civilni uradnik, to že ni več važno!

Drug činitelj pri usposabljanju in daljni pripravi na zakon so starši doraščajočih otrok. Pravzaprav ne bi bilo treba veliko govoriti o zakonu in pripravi nanj, če bi naši starši v svojem zakonskem in družinskem življenju bili otrokom zgled ljubezni, zvestobe in požrtvevalnosti. Zato moramo pri svojih dušnopastir-

skih obiskih starše opominjati na dolžen zgled. Vem, da se to sliši vsakdanje in skoraj banalno, ker mi vsi to svojim vernikom vedno in povsod ponavljamo. Dosegel bi rad le eno: da se pri tem opominjanju staršev ne bi naveličali, češ, vse tako pridigovanje in opominjevanje nič ne zaleže. Ne pripada nam sodba, ali bo to kaj zaleglo ali nič, vršiti moramo svojo dolžnost, „zalive“¹, rast pa tako daje Bog in ne mi!

Mati ima od vseh otroku najbližjih dolžnost, da ga uvede v skrivnosti življenja, materinstva in očetovstva. Kako so naši starši v tem nerodni! Zato jim moramo pomagati mi duhovniki. Na razpolago so nam sedaj knjižice Kdo nam bo povedal resnico in Da boš vedela odgovor. Če bo naša odrasčajoča mladina imela lepe in čiste poglede na spolno in zakonsko življenje, potem je dan vsaj en razlog več, da smemo upati na veselejše razmere.

Seveda znanje in vednost še ni vse, pridružiti se mora še krepost. Kreпка more postati naša mladina le, če se bo že od mladih let vadila v zatajevanju in požrtvovalnosti. Starši otrok ne smejo razvajati in jim vse dovoljevati, nasprotno, naučiti jih morajo, da se bodo znali odpovedati tudi dovoljenim rečem. Le potem bodo sposobni za harmonično zakonsko življenje, ki zahteva stalnega zatajevanja in odstopanja svojih koristi zakonskemu sodruhu.

Velika pomoč pri daljni pripravi na zakon so naše mladinske organizacije: Marijine družbe, skavti, Katoliška akcija, Farna mladina itd. Da se razumemo: ne direktno, temveč „in obliquo“. Iz fantov in deklet v naših organizacijah se bodo nekoč razvili zakonski možje in žene, ki so svojo mladost lepo preživeli. Zaposlitev v krožkih, delo za posamezne akcije, vodstvene funkcije v njih dajo le malo prilike fantom za lenarjenje in dekletom za sanjarjenje, kar je tako tipično za pubertnike in kar jih tako lahko zvodi na kriva pota. Zgolj obstoj in delovanje verskih in prosvetnih organizacij v dobrih in izkušenih vodstvenih rokah je dragocena pomoč čez „neumna“ leta. Glejmo na naše organizacije tudi s tega vidika!

Seveda pa se da v naših organizacijah tudi direktno govoriti o zakonu in njega problemih. Od časa do časa bo treba to vedno storiti. Potrebna pa je odprta in prostodušna beseda. Mladina ima pravico do vse resnice. Duhovnik lahko stori veliko dobrega, ko mladostnikom govori o odnosih med spoloma, o flirtu, o znanjih, o pravi ljubezni, o problemih zakona, o „planiranju“ družin, o razporokah itd. Povod mu bo lahko tisto „klasično“ vprašanje, ali je poljub greh, vprašanje, na katerega je, mislim, še vsak izmed nas kot katehet ali vzgojitelj v mladinskih organizacijah moral odgovarjati. Če smo znali vprašanje pravilno parirati, nas je odgovor nanj sam ob sebi pripeljal do tega, da smo lahko brez velikih uvodov začeli razpravljati o zgoraj imenovanih problemih. Pri tem smo ali pa še bomo opazili, da naša mladina le še ni tako pokvarjena in razuzdana, kot smo morda mislili. Mogoče pa bomo odkrili tudi to, da ima marsikateri mladostnik notranje boje in težave za čistost zaradi razumsko nerazčiščenih problemov o spolnosti, in sicer zato, ker so ga dobri katoliški starši napačno vzgajali in mu vse prikazovali kot greh. Vse, kar je v zvezi s telesnostjo, mu je tabu. Tabuji povzročajo strah, strah pa vodi v zmedenost in neuravnovešenost. Morda večje število dobrih in vernih katoliških zakoncev, kot si mislimo, trpi v zakonu zaradi napačnih predstav in strahov na spolnem področju. To je posledica tudi tega, da jim v mladosti in puberteti ni bila dana možnost za odkrit razgovor kakor tudi možnost za naraven odnos do drugega spola.

Zato ne bo napačno mnenje onih vzgojiteljev, ki poudarjajo potrebo sre-

čavanj med mladostniki obeh spolov v okviru katoliških organizacij. Ne gre za koedukacijo, še manj za promiskuiteto, gre le za možnost neprisiljenega in naravnega občevanja pri družabnih in prosvetnih prireditvah. Pri njih dobe mladostniki — v mislih imam predvsem naše internate dijakov in dijakinj — možnost, da se nauče pravega kavalirstva in oblik medsebojnega občevanja. Ne uvidim, da bi bilo proti moralnim načelom, če bi naši višješolci in višješolke po internatih imeli nekajkrat med letom priliko za skupno plesno prireditev, pod vodstvom in ob navzočnosti vzgojiteljev duhovnikov in sester, seveda ne pozno v noč in brez alkohola. Prešerne izmed njih bi navzočnost odraslih ovirala, da bi si dovolili nespodobnosti, boječe pa bi njih navzočnost opogumila za prve korake k naravnemu zblíževanju. Oboji pa bi kmalu uvideli, da je družabnost in občevanje med spoloma lahko tudi nekaj sproščenega, veselega in čistega.

III. Bližnja priprava

Vse, o čemer smo dosedaj razpravljali, spada v daljno in posredno pripravo na zakon. Med sredstva bližnje in neposredne priprave pa je treba brez dvoma na prvo mesto postaviti tako imenovane tečaje za zaročence.

Ideja sama po sebi ni nič novega, prakticirajo jo že dalj časa katoličani zahodnoevropskih držav. Kolikor mi je znano, so take tečaje priredili tudi že v celovski škofiji, in sicer slovenski dušnopastirski urad. Tečaj se lahko vrši tako, da se mladi ljudje in zaročenci za dva ali tri dni zberejo na določenem kraju, lahko pa tudi tako, da pridejo enkrat ali dvakrat na teden ves mesec ali dva na določen kraj. Predavatelji so kak znan katoliški zakonski mož in žena, duhovnik in zdravnik. Vsak ima po eno ali več predavanj o zakonski problematiki s svojega vidika. Predavanju vedno sledi debata. Na splošno lahko rečemo, da so taki tečaji zelo uspešni, na vsak način pa doslej najboljšo sredstvo za resno in dobro pripravo na zakon. Zato bi se bilo treba resno vprašati, če ne bi takšne tečaje uvedli za naše mlade ljudi vsaj v večjih mestih kot so Trst in Gorica. Sposobnih predavateljev, duhovnikov, zdravnikov in vernih zakoncev gotovo ne manjka.

V nekaterih mestih Holandije, kjer se tečaji vrste v izmenah, je njih obisk pogoj, da župnik zaročenca sploh poroči. Predložiti mu morata potrdilo, da sta obiskovala toliko in toliko predavanj.

Priprava na poroko je zaroka. To se sliši zelo enostavno, v praksi pa o tem komaj kaj slišimo. Menda smo že pozabili, da jo omenja tudi CIC, can 1017. V katoliških območjih severne Nemčije je še zelo v veljavi. Fant in dekle jo pismeno skleneta pred župnikom. S tem si oba zaročenca kot tudi njuni starši zagotovijo, da imata resne namene. Obenem je pa pomoč zaročencema, da si laže ostaneta zvesta in začeta vsaj sedaj resno misliti na zakon in se nanj tudi duhovno pripravljati. Morda bi kazalo zaroko spet uvajati, zlasti še med zaročenci iz vernih družin. Brez dvoma pomaga k zresnjenju in poglobitvi medsebojnega znanja in ljubezni.

Pri zaroki ali pa tudi ob obisku tečajev za zaročence je prilika, da bodoče zakonce opozorimo na dobre knjige, ki govorijo o zakonskem življenju. V slovenščini je pred vojno izšla knjiga dr. Breclja, goriškega rojaka, ki je pomenila pravi blagoslov za tiste čase. Danes je po knjigarnah ni več dobiti. Sicer pa bi morala podobna knjiga o zakonskem življenju današnjim časom ustrezajoče biti obširnejša in podrobnejša. Pri drugih narodih so katoliške založbe izdale celo vrsto primernih knjig. Morda le ne bi bilo tako tvegano, če bi se kakšna naših

zamejskih založnic odločila in tako knjigo izdala — vsaj prevod kake tuje, ki se je drugod že izkazala in uveljavila. Mislim, da je to ena resnih nalog, ki bi jo morali uresničiti — in katere uresničenje obenem ne bi bilo pretežko. Ker naši ljudje nimajo knjig, ki bi vprašanja zakonskega spolnega življenja pokazala odkrito in brez priderije s katoliškega stališča, segajo po tujejezičnih, ki s širokim opisovanjem takozvane „tehnike ljubezni“ prikazujejo zakon le še kot sredstvo za dosego čim intenzivnejših spolnih užitkov. Ni treba posebej dokazovati, kako se s tem kvari нравnost naših vernikov.

K neposredni pripravi na zakon spada tudi pouk za ženine in neveste. Ponemod temu še pravijo „spraševanje“. Pa se mi tako beseda „pouk“ kot „spraševanje“ ne zde posrečeni, ker nobena no pove tistega, za kar pri tem pravzaprav gre. Priznam, da ne vem, kakšno ime naj bi temu dali, čeprav bi rad poudaril, da mora ta „pouk“ ali to „spraševanje“ za oba zaročenca pomeniti predvsem versko doživetje. Ne gre za to, da ju sprašujemo, koliko še znata katekizma — zadnje tedne pred poroko se ga gotovo ne bosta šla več učiti —, tudi ne gre za to, da ju poučimo, kaj je v zakonu greh in kaj ne ter kakšne kreposti morata imeti, če hočeta srečno živeti, gre za — gotovo tvegan — a nujen poskus, da dva mlada človeka, ki sta morda do vere že brezbrizna, spet pridobimo za versko življenje. Za dosego tega cilja moramo uporabiti vse dane možnosti in aplicirati psihološke prijeme.

Pouk ne bo uspešen, če bo duhovnik „poučeval“ istočasno več parov. S tem si že a priori zapre pot do src. Torej vsak par posebej, pa naj stane še toliko časa! Poznam mestnega župnika, ki ima skoraj vsak večer zakonski pouk! Pouk naj ne bo v pisarni ali uradu, temveč v duhovnikovi privatni sobi. To usvari prijetnejše in intimnejše vzdušje, ki postane še bolj domače, če duhovnik takoj od početka postreže s cigaretami, likerjem, bonboni in podobno. Te majhne reči brez besed in brez velikih gest izbijajo morebitne predsodke in napravijo srca sprejemljivejša za razgovor, ki bo sledil.

Da, zakonski nauk nikoli ne sme biti pouk, temveč razgovor, dialog. Duhovnik naj se obema zahvali, da sta sploh prišla — koliko se jih cerkveno sploh noče več poročiti — in mu s tem skazala zaupanje. Pove naj jima, da je že dostikrat govoril z ljudmi, kot sta onadva, in da ima o zakonu precej izkušenj, čeprav ni poročen in nima družine. — Take uvodne besede včasih delajo „čudeže“. Zaročenca se čutita počaščena in s tem dostikrat že na pol pridobljena.

Če je le kako možno, naj bo zakonski pouk ali razgovor ob dveh večerih, vsakikrat po uro do dve. Večkrat se mi je že primerilo, da v prvem razgovoru še nisem dobil potrebnega stika in zaupanja, v drugem razgovoru pa so se naenkrat odprla vrata. Zid molčečnosti je bil podrt, razgovor je postal doživetje za zaročenca — in, rad priznam, tudi zame.

V razgovoru mora duhovnik gledati na to, da bo svoje misli in stavke tako formuliral, da bodo pri zaročencih izzivali ugovore in vprašanja. Na vsak način ju mora spraviti do besede! Če bo sam govoril, stvar nikoli ne bo tako uspela, kot bi lahko. Iz tega je razvidno, da se duhovnik nikoli ne bo mogel držati že napisane dispozicije za zakonski pouk, ki jih nekatere škofije še vedno predpisujejo. Razgovor, dialog je nekaj živega, vedno drugačnega, zanj ni predpisov. Gledati mora le, da bo tvarino, ki jo hoče podati, tudi res podal, to je, da ga razgovor ne bo speljal na obrobne reči.

Glavna tema razgovora nikoli ne sme biti zakonska morala in spolni pouk. Kaj pomaga še tako natančna razlaga, kaj je v zakonu greh in kaj ne, če

pa v bodočih zakoncih ne skušamo predvsem buditi nagibe, iz katerih bi se varovali greha. Pri razgovoru je treba odkrito in več govoriti o spolnem življenju, kot morda doslej, a to ni glavno. Vedno znova in v različnih formulacijah je treba navajati razloge, zakaj je globoka vera temelj zakonskega življenja. Le iz globoke vere si bosta lahko ostala zvesta, le iz globoke vere in zaupanja bosta sprejemala otroke kot božji dar in ne kot nevšečno breme, le iz globoke in doživete vere bosta lahko dobro vzgojila svoje otroke.

Pri razgovoru morata bodoča zakonca torej začutiti, da brez verskega življenja ne bo res srečnega zakona. Zato je treba govoriti in čim enostavneje razložiti verske resnice, zapovedi ter vzpodbujati k zakramentalnemu življenju. Pokazati jima je treba vso lepoto krščanskega življenja.

Končni cilj razgovora pa mora biti vedno ta, da bosta zaročenca pred poroko opravila dobro spoved kot obračun s preteklostjo in začetek novega življenja.

Ponekod je navada, da župniki od zaročencev zahtevajo potrdilo spovednika, da so pred poroko opravili spoved. Zdi se mi, da bi s to prakso morali že prenehati. Bodoča zakonca nista več otroka — vsaj po letih ne — in zato nimamo pravice, da bi ju na tak način kontrolirali. Naša dolžnost je vse poskusiti, da ju do dobre spovedi pripeljemo. Če jo bosta v resnici opravila ali ne, pa je njuna zadeva in zadeva Boga, ne pa naše kontrole.

IV. Poroka

S tem smo prispeli do kraja. Pravzaprav bi sedaj moral nehati, kajti tema referata se glasi: Priprava na zakon. Vendar mi dovolite še nekaj pripomb o poroki in okoliščinah, ki jo spremljajo.

Poroka naj bo čim slovesnejša. Na oltarju naj gore sveče, okrašen naj bo s cvetjem. Organist naj z orglami spremlja obred. Duhovnik naj bo oblečen v lep ornat. In kar je najvažnejše: vse to vedno in za vse poročne pare, brez izjeme, ter za isto takso. Čas je že, da izgine delitev na razrede, po kateri je tisti, ki več plača, deležen večjega bleśa in sijaja. Kdo bo še verjel našim besedam o enakopravnosti vseh ljudi pred Bogom, če pa za denar delamo razliko pred oltarjem? Vsem poročencem bomo skušali njih najlepši dan narediti čim lepši in dostojnejši. Mar niso pri našem mašniškem posvečenju gorele sveče, je bil oltar okrašen, obred spremljan z uglašanim orgljanjem in petjem? Isto skušajmo nuditi mladim ljudem, ki pred Bogom prevzemajo nase težko nalogo krščanskega avanturizma, kot je krščaski zakon nekoč imenoval sveti papež Pij X.

Ni treba še posebej pripominjati, da naj duhovnik besedilo poročnega obreda bere razločno in počasi, a brez patosa. Brbljanje in hitenje ni na mestu. Ljudje imajo za te reči tenak posluh, in po pravici!

V nekaterih škofijah je navada, da duhovnik po poroki novoporočencem izroči mal spominek: povečano sliko poročnega oltarja, pred katerim sta si pravkar obljubila zvestobo in ljubezen, ali kako drugo sliko. Gotovo dobro sredstvo, da si ohrani naklonjenost in olajša poznejši dušnopastirski dostop v družine zakoncev, ki jih je poročil!

Če le mogoče, naj bo poroka vedno z mašo, pri kateri novoporočenca prejmeta obhajilo. V nekaterih škofijah zapadne Evrope drugače — brez maše — sploh ni možna. To zadnje morda ni vedno na mestu, a zdi se mi, da bi morali bolj in bolj gledati na to, da se ta navada uvede in ustalí tudi v naših zamejskih škofijah, kjer poroke ob sobotah niso dovoljene, češ da zaradi poročnega slavlja

v sobotni noči gostje ne gredo v nedeljo k sveti maši. Če bi bile poroke načelno dopoldne z mašo, potem je ta pomislek brez podlage.

Povabilo na ženitnino naj duhovnik rad sprejme. Saj ni treba, da tam zabije ure in noči, a družaben stik z verniki svoje župnije ima vedno dušno-pastirski pomen oziroma ga lahko zadobi, če se duhovnik svatbe s tem namenom udeleži.

Ob prvi obletnici poroke župnik ponekod zakoncema, ki ju je poročil, pismeno čestita. Iz prakse vem, kako so zakonci za to pozornost hvaležni. Skoraj vsi se zahvalijo, včasih pridejo nato celo duhovnika obiskat. — Za vse pare se lahko uporabi eno in isto, na lepem papirju razmnoženo pismo. V koledar pa si je treba v začetku leta vpisati termine porok iz prejšnjega leta.

V praksi se je tudi pokazala dušnopastirska vrednost zabavnih večerov s čajanko za pare, ki so se zadnje leto poročili, ter parov, ki se nameravajo poročiti v tekočem letu. Že poročeni pari se vabilu radi odzovejo, manj tisti, ki so še bodo. Vendar ima duhovnik na ta način priliko, da vsaj nekatere spozna in naveže z njimi prve stike.

Skušal sem podati nekaj pripomb k temi o pripravi na zakon. Pripombe upoštevajo seveda kolikor toliko urejene dušnopastirske razmere, take, ki jih povečini imamo v rednem dušnem pastirstvu v Evropi. Južnoameriške razmere so npr. precej drugačne in težavnejše.

Zavedam se, da marsikatera spodbude ne bo mogoče uresničiti, ker to ni odvisno od nas, temveč od višjih cerkvenih oblasti. Druge so pa spet take, da se dajo uresničiti, ko in če se izkaže njih vrednost.

Psihonevroza in dušni pastir

Dr. Franc Mihelčič, Avstrija

V Zborniku ljubljanske škofije, ki ga je izdala teološka fakulteta v Ljubljani ob priložnosti 500-letnice škofije, je napisal dr. Debevec razpravo z naslovom „Psihonevroze in dušni pastir“. Članek se torej bavi, oziroma bi se moral baviti z nevrozami in je namenjen dušnemu pastirju. Tu ne gre za kritiko, vendar se mi zdi umestno dodati nekaj pripomb. Zdi se mi namreč, da je treba jasno ločiti med nevrozami in duševnimi obolenji na sploh. Po tem, kar pa je napisano v imenovanem prispevku, bi se naslov bolje glasil: „Duševna obolenja in dušni pastir“. Psihonevroze so posebna duševna obolenja, ki se močno ločijo, tako po svojem nastanku kot po odgovarjanju na zdravljenje, od pravih duševnih obolenj ali psihopatij.

O nevrozi v ožjem pomenu govorimo, kadar je nastala kot posledica kakega notranjega konflikta, ki je bil potisnjen v podzavest. Na videz se zdi, da je dogodek pozabljen, v resnici pa živi v globini duše in moti normalno življenje. Nevroza ni dedno zasnovana. Drugače pa je pri pravi, resnični psihopatiji. O tej vemo, da je dedno zasnovana in prehaja iz roda v rod. Človek se že rodi s kaljo za duševno obolenje. Za nevrozo je značilno, da sicer ovira človeka, da bi se znašel v relativno polni meri spričo okoljo (Boga, človeka, sveta, dogajanj), vendar ne na vseh poljih. Na nekaterih se znajde kar odlično. O resničnih psihopatijah to ne velja. Končno je nevroza dostopna psihoterapiji, psihopatija ne.

Nekaj o tem smo povedali že v prejšnjem prispevku (Psihoterapija in človek, Omnes unum 1964, št. 3).

Nevroza je vselej pomanjkanje sposobnosti, da bi se znašel ob določenih problemih življenja. Nevrotik odpove, kjer se zdrav človek obnese. Nevroza pa ni zgolj duševno obolenje (če moremo govoriti o obolenju v ožjem smislu), marveč seže tudi na organsko področje; javlja se v odpovedi organizma, zlasti gibal, prebavil, dihal, srca, krvnega obtoka itd. Često ugotovimo nevrozo šele po tem, ko nam kako čudashko, posebnostno zadržanje človeka, kak polom, odpoved zbudi pozornost, da nekaj ni v redu. Spomnimo se na ljudi, ki spričo tujega človeka zarde, jecljajo, se zbegajo; ali na človeka, ki se hoče vedno znova prepričati, če je vrata res zaklenil, če si je dobro umil roke; ali na ljudi, ki se ne upajo čez cesto, se boje, da bodo padle podobe nanje, se strašijo pred praznim prostorom itd. Taki in podobni primeri so simptomi, da je duševni nered segel po organizmu.

Seveda se nevroze ne kažejo vedno v enaki sili. Poznamo različne stopnje nevroz; nekatere komaj opazimo ali jih opazimo šele, če smo z nevrotikom dalje časa v stiku in nas komaj motijo; druge pa so pacientu in onim, ki z njim žive, v pravo breme. Včasih normalno življenje otežkočajo ali onemogočajo.

Duševno bolan človek, pa naj si bo nevrotik ali psihopat v ožjem pomenu, trpi na duševni razklanosti. To se pravi, njegovo življenje se ne sklada z njegovim mišljenjem, ni dosleden v življenju. Njegovo življenje ne poteka enosmerno, marveč gre v dveh smereh, ki si nasprotujeta.

Pogosto se nevrotik svoje nevroze niti ne zaveda; to velja zlasti za lažje primere. V težjih primerih, ko se jih zaveda in se primerja z „zdravimi in normalnimi“, se čuti manjvrednega, kar je zelo kvarno. So pa nevrotiki, ki zaradi svojega obolenja trpijo, pa ga imajo le radi in vztrajajo na tem, kamor jih obolenje vodi; niso pa pripravljeni slediti onemu, ki bi jim hotel pomagati (pomislimo le na skrupulante).

Kar se tiče zdravljenja, je jasno, da velja za nevrotike povsem druga metoda kot za resnične psihopate. Nas zanimajo samo nevrotiki. O teh smo že nekaj rekli v prej navedenem prispevku. Brez dvoma je vpliv, ki ima za cilj pomiritev živčevja, koristen; prav tako je koristna mirna in trajna zaposlitev. Toda to nikakor ni dovolj. Če gre za lažje primere, velja, kar je bilo povedanega v prejšnji razpravi. V težjih primerih, zlasti tistih, ki motijo socialno življenje, pa je treba globljega posega, posega v globino duše, v podzavest. Ta posel pripada šolanemu psihoterapevtu. Gre za važno zadevo in vsak poseg laika bi utegnil škodovati bolniku in njegov položaj poslabšati.

Z dokazovanjem, pojasnjevanjem in razlaganjem ne dosežemo pri nevrotiku nič. On vzroka ne pozna, se ga ne zaveda in, dokler ga ne spozna, je rešitev nevroze nemogoča. K zavesti in spoznanju vzroka obolenja more voditi le šolana oseba, ki je sama zadostno trdna in enosmerno usmerjena.

Cilj zdravljenja je omogočiti, da bi se človek znašel sam s seboj in z okoljem; da bi pravilno gledal, motril ter vrednotil dogajanja. Poznanje načel nikakor ni dovolj, kjer je napaka v značaju in ni sposobnosti, da bi pravilno vrednotil, enosmerno motril in cilj enosmerno zasledoval.

Dr. Debevec navaja v svojem članku poleg raznih oblik psihopatij tudi razne oblike nevroz. Duhovniku dasta precej opraviti histerija in skrupuloznost. Obe sta breme za pacienta, pa tudi za one, ki imajo z njimi opraviti; za te je histerija večja nadloga kot skrupuloznost. Šlo bi predaleč, če bi se hotel podrob-

neje baviti z eno in drugo. Zdi se mi pa potrebno povedati nekaj več o skrupuloznosti.

Predvsem ne smemo zamenjati skrupuloznost s tenkovestnostjo. Tudi skrupuloznost se dela tenkovestno. A ta tenkovestnost je napačna, lažnjiva, ker se nanaša na nekaj, kar ni greh, in sodi za greh. Pravi, da se greha boji, pa ne loči, kaj je greh in kaj ni, in vidi greh tam, kjer ga ni; še več: išče ga zdaj v tem, zdaj v onem. Da pomiri svoj strah pred grehom, si ga celo izmisli; misleč, da bo našel mir, se skrupulant obtožuje hudih, pa nikoli storjenih pregreškov. Najbolj se kaže njena lažnjivost v tem, da se strah ne nanaša na resnično krivdo, marveč na izmišljeno. Resnična in prava tenkovestnost pa strahu ne pozna; boji se greha, pa ve, kaj in kdaj je greh. Po storjenem grehu obžaluje storjeno, in ko je odpuščeno, je mirna. Se s preteklostjo ne bavi več, prihodnost je ne skrbi; vsa skrb velja sedanjosti. Za pravo in zdravo tenkovestnost je torej značilen mir, ki izvira iz dejstva, da človek prepusti božjemu usmiljenju vso preteklost, da se več ne vrača k tistemu, kar je bilo odpuščeno. Skrupulant tega miru ne pozna in trepeti, se vznemirja zaradi preteklosti in ga skrbi bodočnost.

Ker si skrupulanti ne dajo nič dopovedati, manjka jim vere v božje usmiljenje in sploh vere v Boga, zato tudi dušnemu pastirju ne zaupajo, so zanj veliko breme.

Kaj je vzrok skrupuloznosti? Najčese, ne pa vselej, neko doživetje, ki se ga pacient več ne zaveda. Zato skrupuloznost štejemo k nevrozam. Da se skrupuloznost ne deduje, je znano; prav tako pa je znano, da se v določenih družinah ta pojav ponavlja. V tem primeru gre za neko dedno zasnovano duševne abnormalnosti, za naravno, dedno razpoloženje. Poznam tako družino, v kateri se nekateri člani nagibljejo k skrupuloznosti, drugi pa k drugim pojavom duševne nenormalnosti.

Da je skrupuloznost res nevroza, vidimo, če upoštevamo tri stvari, ki so za nevrozo značilne: 1. nevrotik ponavlja dejanja, o katerih ve, da jih ne sme več storiti; tako ravna tudi skrupulant; vrača se in vrača nazaj k preteklosti, pa naj mu spovednik še tolikokrat prepove; 2. vrača se k nesmiselnim (irracionalnim) dejanjem, čeprav ve, da mu nič ne koristijo, da so nesmiselna; skrupulanti si očitajo grehe, ki jih storili niso; obtožujejo se grehov, predajajo se strahu itd. 3. so nesposobni obvladati položaj in sami se znajti spričo njega; so kot otroci, ki si ne vedo pomagati. Neprestano so v dvomih, v negotovosti in hočejo nasvetov.

Proces zdravljenja je dolg in zahteva od obeh, pacienta in dušnega pastirja (če ne pride pacient v roke psihoterapevtu), velike potrpežljivosti. Duhovnik more nekoliko pomagati tako, da pusti pacientu, da se razgovori; to mu vsaj za nekaj časa olajša njegovo stanje. Razen tega naj mu da navodila za krepitev živčevja in telesa sploh. Zato je najbolje poslati ga h katoliškemu zdravniku. Brezdelje pa je za takega pacienta strup, prav tako kot pretežko delo.

Drugo duševno obolenje, ki povzroča duhovniku preglavice, pa je poleg tega še nevarno zanj, je histerija. Ta je tudi veri nevarna. Tudi histerija je posledica konfliktov, nastalih iz doživetij, pa potisnjenih v podzavest. Tudi njene korenine segajo v otroško dobo in povzročajo sprejemljivost za določena doživetja. Histerik je ambivalenten, dvosmerno nastrojen; obenem nekaj ljubi, istočasno pa tudi isto sovraži; npr. odklanja vero, pa se zanjo zanima. Večinoma se zaveda

samo ene smeri, druga ostane v podzavesti. Zadostuje pa malenkost, da začne ta vplivati in pride do izbruha.

Dušni pastir naj čuje, kadar ima opraviti s hysteriki. Najbolje je, da jih nikdar ne sprejema sam, marveč le vpriči drugih.

Ker so vzrok hysterije najčese neizpolnjene želje, ki se jih pa hysterik ne zaveda, je potrebno, da pridejo te do zavesti. Zato je potrebno temeljito in odkritosrčno spraševanje vesti, potem pa pogumno in odločno nastopanje ob problemih, ki jih je pacient po spraševanju vesti odkril. Iz tega sledi dokončna odločitev. Koliko je pacient sposoben za to, je odvisno od teže obolenja. Včasih bo zmogel sam, včasih mu bo mogel pomagati duhovnik, predvsem pri spovedi; v težjih primerih pa bo potrebna pomoč psihoterapevta.

Seveda so še druge oblike nevroz, ki pa spovednika in dušnega pastirja koliko ne motijo, čeprav bi bilo želeli, da bi se tudi zanje zanimal in prizadetim z nasvetom pomagal. V težjih primerih jim bo pač svetoval, da iščejo pomoči pri psihoterapevtu; v lažjih pa jim bo pomagal, da se znajdejo v bolezni in skušajo spoznati nesmisel raznih prisilnih dejanj in navad.

Prav glede tega je Debevčeva razprava ne le interesantna, marveč tudi koristna, kakor je koristno, če se dušni pastir zanima za psihologijo globin in nje uporabo, psihoterapijo. Po mojem mnenju bi bilo zelo potrebno, da bi se že v bogoslovju seznanjali bodoči duhovniki z globinsko psihologijo in psihoterapijo. Tako bi mogli sami laže spoznati pacienta in ga razumeti. Obenem bi bili sposobni pomagati psihoterapevtu, kadar ta zaželi njihove pomoči, in nadaljevati njegovo delo, ko preneha zdraviti in je potrebno usmerjevanje ozdravljenega.

Oznanjevanje božje besede in komunizem

Msgr. dr. Franc Močnik, Gorica

Med preteklimi božičnimi počitnicami, od 27. do 30. decembra 1963, so oo. dominikanci organizirali v mestu Salerno v Italiji duhovniški tečaj, posvečen pridiganju o komunizmu. Udeležilo se ga je lepo število svetnih in redovnih duhovnikov iz vse Italije in katoliški tisk se je po sklepu zelo pohvalno izrazil o njem.

Ker je problem zelo pereč ne le za Italijo, ampak tudi za vse svobodne dežele, prinašamo bralcem Omnes unum kratko vsebino predavanj. Komunizem je stalno na delu za podjarmljenje sveta. Zlasti zadnje čase išče, kako bi s preračunano ljubeznivostjo in s propagando za poenotenje vseh sil ohromil katoliško dejavnost in speljal vse vode na svoj mlin.

V otvoritvenem govoru je bilo poudarjeno, da je tudi danes ena izmed glavnih duhovnikovih nalog ta, da uči ljudi in jim kaže, kako Cerkev rešuje vsa sodobna vprašanja in kakšno je njeno stališče do zmot, ki se pojavljajo v svetu. Komunizem je ena največjih zmot današnjih dni, zato ne sme duhovnik mimo njega. Izneveril bi se svojemu poslanstvu, če bi o njej molčal. Komunizem je strogo duhovniška, dušnopastirska zadeva, zato ga mora duhovnik poznati ter vse narediti, da duše obvarje ali pa izpelje iz te zmote, ker nosi zanje veliko odgovornost pred Bogom.

Z oznanjevanjem božje besede mora duhovnik vrniti milijonom ljudi zopet krščanski obraz, ki pri volitvah, zlasti v Italiji, v velikem številu izpričujejo, da verjejo v izboljšanje ekonomskih razmer le po komunizmu. Če duhovnik o komunizmu molči, si pripravlja lastno smrt. Molčati o njem je peccatum omissionis, ker pomagamo v boju zoper Boga.

Mnogo zmot in nevarnosti je doživela Cerkev v svoji dvatisočletni zgodovini. Vsem se je postavila v bran in vse je preživela. Nastopala je vedno z vso jasnostjo in odločnostjo, ker se je zavedala, da v kalnem sovražnik božji najboljše ribari. Zato je tudi nasproti komunizmu odločna. Obsodila ga je in obsodbe ni preklicala, saj je sv. oče Pavel VI. dne 6. 12. 1963 jasno povedal: „Naj nihče ne misli, da je pastirska skrb Cerkve spremenila sodbo glede zmot v današnji družbi, ki jih je prej obsodila, kot je brezbožni marksizem.“

Cerkvi ni na tem, da zraste število protikomunistov, pač pa, da je vedno več zavednih in odločnih katoličanov. Njena skrb je, da ljudje spoznajo bogastvo in aktualnost evangelija, ter da krščanstvo širijo. Treba je, da ogenj gori, in treba je teh, ki bodo ogenj zanetili.

Po uvodnih mislih so se vrstila predavanja. Prvo je bilo splošnega značaja: Boj krščanstva proti zmotam nekdanj in sedaj. Cerkvi je Kristus napovedal boj in prav ta duhovni boj je njena slava in njena zmaga. Temnim silam, ki hočejo uničiti Cerkev in v svetu vsako misel na Boga, je treba postaviti nasproti organizirano krščanstvo, katerega orožje sta resnica in ljubezen.

Drugo predavanje je imelo naslov: Vrivanje komunistov v življenjsko stvarnost ljudi. Kaj je komunizem, kako se javlja, kaj mu omogoča pot med ljudi. Predavanje je pokazalo prav v potankostih dejavnost komunistov, njihove organizacije, sredstva, s katerimi osvajajo javno mnenje ter se vrivajo v politično, ekonomsko in socialno življenje, da obračajo tok sveta v svojo smer.

Tretje predavanje je bilo: Ali je prav, da se pridiga o komunizmu? Ne le prav — je poudaril predavatelj — ampak najsvetejša dolžnost je to za duhovnika. Odkriti je treba vernikom najgloblje vzroke, zakaj se ljudje oklepajo komunizma ter tako počasi zaidejo v praktično brezboštvo. Pridigati je treba, da počasi s pomočjo božje milosti veliki Bog najde mesto v človekovem srcu, ki je tako polno majhnih zemeljskih stvari. Vsi bi morali v boj proti komunizmu, a duhovniki bi morali z mečem besede in peresa ta boj voditi, saj gre za Boga in njegovo kraljestvo duš.

Četrto predavanje: Kako pokristjaniti človeka in ga iztrgati iz objema komunizma. Prikazati ljudem Kristusa in celotnega Kristusa ter izrabiti vsako priliko, da pridemo do njih. Tisoč in tisoč majhnih prilik, dobro izrabljenih, počasi le omaja trdnost njihovega prepričanja, zlasti če je za vsem moč goreče molitve.

Peto predavanje je imel laik, spreobrnjeni komunistični voditelj, o temi: Primerna pridiga mora voditi k dejanjem proti komunizmu. Poudaril je, da boj proti komunizmu mora upoštevati, da so komunisti naši bratje. Zato mora veljati tudi zanje pravilo, da jim je treba izkazati ljubezen, čeprav moramo zmoti sami napovedati neizprosni boj.

Sklepno predavanje: Prekvašenje sveta v luči Kristusovi — je poudarilo, da je v času velikega napredka velika nevarnost, da človek obožuje materijo in pozabi na duhovne vrednote. Zato je treba verne ljudi poučiti o komunizmu, a jih tudi vzgajati k popolnemu krščanstvu. Polovičarstvo prinaša mnogo škode Cerkvi božji. Stoodstotni kristjani bodo kvas sveta, ti bodo znali kljubovati vsaki zmoti in se strogo držati poti otrok božjih ter bodo s svojim živim pričanjem potegnili za seboj tudi druge.

Med tečajem sta bili tudi dve razstavi: Razstava mučeniške Cerkve skozi vsa stoletja do danes in druga o berlinskem zidu. Obe sta bili zelo zanimivi in sta pokazali udeležencem s točno dokumentacijo grozote komunizma in sadove njegove „svobode“.

Brez dvoma je ta zanimiv in svojevrsten tečaj marsikaj pojasnil in začrtal probleme, ki so življenjskega pomena za duhovniške vrste. Bog daj, da bi se taki tečaji vršili tudi drugod po svetu in vzbudili med duhovniškimi vrstami čut odgovornosti, ki jo imajo pastirji do svojega ljudstva in do vesoljne Kristusove Cerkve.

RUSKA CERKEV V INOZEMSTVU O SOVJETSKEM PREGANJANJU CERKVE

V zvezi s svetovnim protestom proti verskemu preganjanju v Sovjetski zvezi je izseljenska ruska sinodalna Cerkv v Ameriki pozvala svoje člane, da podpišejo sledečo vlogo na predsednika Združenih držav.

„Visoko spoštovani gospod predsednik! Podpisani so zaradi rastočega verskega preganjanja v Sovjetski zvezi zelo zaskrbljeni. Na tisoče cerkva zapirajo in rušijo. Po zanesljivem poročilu je bilo v zadnjih dveh letih zaprtih nad 7500 cerkva. Mnogo cerkva z visoko umetniško in zgodovinsko vrednostjo je že podrtil in mnogo drugih, med njimi zgodovinska katedrala Oznanjenja v Moskvi, je na tem, da jih poderejo.

Otrok ne smejo krščevati in jih niti lastni starši ne smejo versko vzgajati. V starosti od tretjega do osemnajstega leta ne smejo obiskovati službe bož-

je in pogostoma jih ločijo od njihovih družin, da bi bil izključen vsak verski vpliv. Duhovniki so preganjani. Skoro vsi samostani so zaprti. Komaj je mogoče popisati pritisk, kateremu so verniki izpostavljeni.

Prosim Vas, da proti temu barbarstvu kar najenergičneje protestirate. Če ta dežela nudi ZSSR pomoč za rešitev njenih gospodarskih problemov, ima tudi možnost zahtevati, da se taka grozodejstva preprečijo.

Ruski narod je bil prva žrtev mednarodnega komunizma, ki ogroža ves svet. Cilj komunizma je uničiti vero in ves svet podvreči istemu trpljenju in preganjanju. Združene države so eden izmed njihovih glavnih ciljev. Če nastopamo za svobodo in vero v ZSSR, branimo svobodo te dežele.

Prosim Vas, gospod predsednik, da kar najodločneje nastopite za obrambo vere v ZSSR, da se sedanje preganjanje tam ustavi.

(Pravoslavna Rus' 1964, št. 6)

Katehetične in liturgične razmere v domovini

Okrožnica ljubljanskega nadškofijskega ordinariata (1963, 11) objavlja rezultat vizitacij ap. administratorja msgr. dr. Jožefa Pogačnika o katehetičnih in liturgičnih zadevah. To poročilo je za nas ne le poučno, ampak nam resno prizadevanje na tem področju v domovini more biti v marsičem v pobudo. Poročilo pod naslovom „Po letošnjih vizitacijah in birmah“ se glasi takole:

a) Katehetične zadeve

Prav ob vizitacijah se skaže, s koliko požrtvovalnostjo se kateheti prizadevate za uspešen verski pouk otrok. Res je kateheza za dušnega pastirja, zlasti starejšega, najtežje breme in ga najbolj izčrpa, a je tudi najslajše plačilo in največja uteha za trud.

Večina katehetov se vestno drži našega novega učnega načrta iz leta 1958. To je tem lažje, ker imamo zdaj za tri letnike nižje skupine že tiskane učbenike. Mali krščanski nauk ali vsaj njegov izveček Mali katekizem, ki je izšel v dveh nakladah, imajo v drugem letniku kar vsi otroci v rokah. Učbenik se je v praksi dobro obnesel, je poraben in ob njem je otroke lahko pripraviti na prvo obhajilo, oziroma nauk o spovedi in obhajilu poglobiti. K temu letniku je treba pripomniti tole: Katehet ne sme pozabiti, da otroka s sedmim letom veže velikonočna dolžnost, zato prvega obhajila ne sme odlašati cele mesece ali tudi kar celo leto.

Krščanski nauk 3 in 4 — ta je že dotiskan — posrečeno spajata zgodbe in katekizem; zgodbe podajata kronološko, katekizem priložnostno, vendar tako, da vsega nižji skupini primerno obdelata. Tudi ta dva učbenika se uspešno uveljavljata. Žal, pa si jih vsi otroci ne nabavijo. Brez učbenika v otrokovih rokah pa bo kateheza dosegla le polovico svojega namena. Kjer starši učbenikov

strokom res ne morejo kupiti, naj jih nabavi župnik na cerkvene stroške in jih potem, ali zastonj ali za majhno odškodnino, otrokom vsako leto posoja.

Za višjo skupino naj porabljamo v naši nadškofiji Veliki katekizem, ki je izšel v ciklostilu, kot pomožno knjigo pa po mednarodno priznanem nemškem katekizmu prirejen Verouk za višjo skupino, ki je bil na voljo v ciklostilu. V hrvaščini je letos izšel prevod celotnega novega nemškega katekizma (franciškani, Sarajevo, glej okrožnico 6/1963, 10). Skušnja kaže, da so za mladino od enajstega leta dalje ti učbeniki še vedno dokaj težki in zahtevajo od kateheta temeljito obdelavo. Goriška ima za višjo skupino svoje učbenike v ciklostilu; kdor jih ima ali si jih more nabaviti, bo naše z njimi uspešno dopolnjeval. Po učnem načrtu moramo v petem letniku obravnavati snov o Bogu in našem odrešenju, v šestem o Cerkvi in zakramentih, v sedmem življenje po božjih zapovedih. Za osmi letnik: slike iz cerkvene zgodovine (in apologetična svetovnonazorska vprašanja) učbenika še nimamo. Pomagati si morate z nekdanjimi srednješolskimi učbeniki, kolikor so še porabni, iz apologetike dobite mnogo v nekdanjem Oznani in drugih listih, posebno tujejezičnih. Vsaj majhna tozadevna zbirka je vsakemu katehetu potrebna. Pri pomočkov, ki so jih izdali salezijanci, ne pozabite. Kdor ima v višji skupini več letnikov skupaj, naj pazi, da bodo vsi predelali učno tvarino vseh letnikov.

Za katehezo po končani osemletki veljajo dosedanja navodila. Za apologetične kateheze o raznih sodobnih vprašanjih ne more vsak katehet imeti doma zadosti teoloških pripomočkov; zato se radi po temeljit pouk zatekajte v naše teološke knjižnice.

Nekateri si niso na jasnem, ali in

koliko je še predpisan prejšnji Katoliški katekizem, ki se ga je bilo v bogoslovju treba učiti na pamet. Toliko je obvezen, kolikor je obsežen v novih učbenikih. Vprašanj, ki so v Katoliškem katekizmu, a jih v novih učbenikih ni, ni treba zahtevati, da jih otroci znajo na pamet; zlasti je nemogoče, zahtevati od otroka definicije. Prav tako katehet ne sme zahtevati na pamet formulacij, ki jih je sestavil sam, a jih v učbenikih ni — to spada k razlagi, ne k učenju na pamet.

Zelo mnogo župnij ima, hvala Bogu, že veroučno učilnico. Vsak mora misliti na to, da jo čimprej dobi. Učilnica mora pa biti tudi okusno in prikladno opremljena, kakor se za označevanje veselega oznanila spodobi, da je v veselje katehetu in otrokom.

Vsak katehet mora imeti majhno katehetično knjižnico. Vanjo pa zbirajte le dela trajne vrednosti, ne pa takih, ki jih boste čez nekaj let sami zavrgli. Za vsako katehezo si naredite pismeno skico, ki jo vsako leto dopolnujete. Mislite predvsem na knjige, ki so priporočene v učnem načrtu in kar je pozneje dobrega izšlo. Sproti dopolnujte učila in ponazorila: slike, zemljevide, modelčke, sheme, diafilme itd. Risbe k učnemu načrtu za verouk za prve štiri letnike ste prejeli že leta 1958. Nihče naj se ne izgovarja, da ne zna risati. Isto velja za petje: to mora biti sestavni del kateheze. Zelo prav pride v učilnici tudi harmonij. Obisk je seveda treba nadzorovati; najbolje je prisotnost potrditi s štampiljko v otrokov zvezek. Spričevala so važen pedagoški pripomoček, ne smete jih opustiti. Zase si tvarino vsake ure zapisujete v poseben zvezek.

Po skušnjah na birmah je potrebna še kratka metodična pripomba: Otroke izprašujemo v pravih vprašalnih stavih, ki morajo biti postavljena tako, da je nanje mogoče le en sam pravi odgovor. Vsako vprašanje stavimo vsem

otrokom, da vsi sodelujejo; šele potem pokažem ali pokličem otroka, ki naj odgovori. Marsikak katehet pozablja tudi pravilo: Pravi odgovora ne sme še sam ponavljati.

Končno: Katehet bo učil prepričevalno le, če govori iz prepričanja in z zavzetostjo. Zato za pripravo na katehezo — podobno kakor na pridigo — ne zadostuje resen študij, temveč je potrebna tudi molitev in premišljevanje. Zjutraj meditirajmo o tem, o čemer bomo otrokom govorili. Katehet ne sme nikoli zgubiti izpred oči končnega cilja kateheze, ki je življenje po veri.

B) Liturgične zadeve

Po vnetem prizadevanju dušnih pastirjev so naše cerkve res lepe in snažne. Če že niso okrašene z umetninami, so pa lepo urejene in po veliki večini s pieteto in okusom obnovljene. Vsak župnik pravilno posveča veliko skrb lepemu krstilniku, da važnost krsta vernikom čim lepše ponazori. Podobno vsak skrbi za čim lepša liturgična oblačila, da je božja služba veličastna in verniki velike skrivnosti, ki se v cerkvi dogajajo, čim lepše dojemajo. Razveseljivo je, da se upravitelji cerkva ravna te po načelu sv. Janeza Vianeya, ki je bilo tudi načelo mojstra Plečnika: za Boga nobena reč ni dovolj lepa.

Na nekatere manjše reči pa je primerno še opozoriti.

a) Hostije za obhajanje vernikov naj ne bodo premajhne — če bi bile zraven še pretenke, da bi se raztopile že v ustih, bi vernik Gospodovega telesa ne zaužil. Premer male hostije naj bo vsaj 3 cm, bolje še malo več. Nabavite si rezila za hostije vsaj v tem merilu.

b) Večna luč ne sme biti nameščena kar ob tabernaklju ali ob njem na oltarni polici, temveč naj visi posebej od stropa ali na stranski steni.

c) Ko nabavljate nove paramente (štrole, plašče, pluvijale, antependije,

okrašene oltarne prte itd.), ne dajte jih delati kar po starih tovarniških vzorcih, ki včasih nimajo umetniške vrednosti. Omislite si za vsako reč pri umetniku načrt ali vzemite načrt, ki je bil za kako cerkev že odobren, seveda z dovoljenjem lastnika. Nove načrte mora potrditi ordinariat. Tudi vezilnice naj novega dela brez načrta ne sprejemajo.

č) Tiskane podobe, čeprav barvne, ne spadajo v cerkev. Previdno jih odstranite. Seveda ne smete pri tem vernikov žaliti, zato je potrebno poprej primerno pojasnilo.

d) Obhajilni prt, ki je kljub obhajilni pateni še vedno predpisan, imajo, hvala Bogu, kar vse cerkve.

e) Liturgična luč je postala resen problem. Električna luč na oltarju in celo lesení položeni svečniki povsod skoro prevladujejo tako, da voščene sveče ponekod komaj najdejo prostor med mogočnimi lesenimi svečami. Električne žarnice na lesenih svečah so kaj čisto kar navadne, 25 svečne ali celo

večsvečne žarnice, velike kakor za razsvetljavo. Simboličen pomen liturgične luči je pri tem stanju zelo zabrisan. Prav potrebno je, da vsaj leseni svečniki, ostanki pomanjkanja med vojno, iz naših cerkva izginejo. Vsi moramo želeči, da električne žarnice na oltarjih počasi spet nadomestimo s pravimi svečami. Naj nas ne zapeljuje komodnost, češ električna luč je bolj snažna in z njo je manj dela; mislimo na smisel liturgične luči. Seveda je treba s pravih sveč, da bodo lepe in bodo lepo gorele, vsak dan oluščiti kapnine in pritrpati zogleneli stenj. Kjer nimate pravega cerkovnika, boste pač radi vsak dan to opravili sami. Skrb za pravo liturgično luč imejmo za del liturgične obnove.

f) Glede ohranjanja umetnin v cerkvah ponovno preberite navodila Zavoda za spomeniško varstvo v okrožnici 4/1962, 6. Za preslikanje cerkvene notranjščine dobite vedno predlog umetnika arhitekta, ki ga predložite v odobritev ordinariatu.

SLOVENSKE REVIE

Nova pot (glasilo Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov SRS), Ljubljana 1963.

Št. 5-7 (128 strani: 225—352) je izšla v avgustu 1963. Ima tole vsebino: Rekviem za Janezom XXIII. (Alojz Rebula, v vezani besedi). — Dr. A. Trstenjak, Misli in čustva ob krsti „prehodnega papeža“ (govor na žalni komemoraciji na Teološki fakulteti v Ljubljani, dne 17. junija 1963). — J. Janžekovič, Blondelova trilogija, tretji del: Dejanje I (konec).

Sledi pestra in zanimiva snov pod naslovom „Iz krščanskega sveta“ (Zbirka M. S. — Po načinu izražanja v delikatnejših teoloških vprašanjih sodeč

M. S. verjetno ni duhovnik. Izbor snovi in način obdelave indirektno služi apologiji ideologije CMD). Zaglavje obsega tale vprašanja: Septembrsko nadaljevanje koncila (o vzdušju po prvem zasedanju koncila in o pripravah na drugo zasedanje jeseni 1963). — Razvoj katoliške teologije (misli iz nekega članka nemškega teologa profesorja dr. Otto Semmelrotha). — Afriška človeškost v katoliškem življenju (o afriški navzočnosti v krščanskem svetu, kot so jo ugotovili na študijskem kongresu v Rimu zamorski katoliški voditelji v maju 1962). — Revščina (poročilo o ugotovitvah letnega zborovanja francoske katoliške inteligence v mestu Montpellier v aprilu 1963, kjer so z različnih sta-

lišč razpravljali o tem socialnem problemu). — Tiranija denarja (misli iz članka v francoskem tedniku „Temoignage chrétien“, ki posebno številko posveča vprašanju v zvezi z denarjem). — Holandski primer (o sporu med holandskim katoliškim javnim mnenjem in kongregacijo svetega oficija ob mlademu jezuitu, ki je skrbel za dušno pastirstvo med holandskimi katoliškimi akademiki; poročevalec tu zaključuje: To je prvi primer v praksi svetega oficija, da je umaknil svoj ukrep pred protestom nekega škofa in tako dopustil primat njegove disciplinske avtoritete). — „Krščanska žalost“ (o drami Nemca Rolf-a Hochhutha „Namestnik“ (Stellvertreter), ki dolži papeža Pija XII., da ni izpolnil svoje dolžnosti ob Hitlerjevem uničevanju Judov med zadnjo vojno). — Odnosi med katoliško Cerkvijo in Moskvo (o znanih medsebojnih stikih pod papežem Janezom XXIII. in ob sedanjem koncilu). — Louis Massignon (ob njegovi smrti; bil je profesor orientalistike na najvišjem francoskem znanstvenem zavodu „Collège de France“, velik pobudnik prijateljstva med Francozi in arabskim svetom in človek izredno prepričljivega verskega življenja). — Umrli je Friedrich Dessauer (fizik, filozof, krščanski mislec). — Upor vesti (o problemu atomskega orožja ob tragiki ameriškega letalskega majorja Claude Eatherly, ki je po ukazu vrgel prvo atomsko bombo, na Hirošimo; po korespondenci med tem majorjem in dunajskim filozofom Günther Andersom, ki je skušal pomagati trpečemu človeku, ki ga je vest mučila do blaznosti).

Sljede članki: Za vse je svet dovolj bogat (ob nazadovanju rojstev, posebno med Slovenci). — Koroški Slovenci in knezoškofijski ordinariat v Celovcu (Uredništvo; ob spomenici Narodnega sveta koroških Slovencev proti zapostavljanju slovenščine v poučevanju verouka na Koroškem). — L. M. Golia, Primorska duhovščina v borbi za sloven-

ščino (nekaj dokumentov). — Lojze Ude, Prof. dr. Anton Hilckmann o malih narodih in jezikih (ta profesor za primerjalno kulturno znanost na univerzi v Mainzu se bori za kulturno ohranitev malih narodov). — Viktorijan Demšar, Glavarjev „Mali katekizem“ (objava v rokopisu ohranjenega krščanskega nauka Petra Pavla Glavarja, komendskega župnika iz srede 18. stol.). — Dipl. ing. dr. H. Gollob, Izkopanine groba sv. Severina v Heiligenstadtu pri Dunaju (poročilo o važnem znanstvenem odkritju zadnjih let, groba sv. Severina, ki je umrl ok. l. 500). — Ciril Podržaj, Po Finžgarjevi besedi (zbirka ljudskih izrazov, ki si jih je avtor zabeležil pod vplivom Finžgarjevega opozorila). — Alojzij Žalar, Sejali smo v solzah (spomini duhovnika izgnanca med zadnjo vojno v Srbiji).

Med novimi knjigami. — Pod tem zaglavjem so poročila o nekaterih novih knjigah ali novih izdajah: Čajnikar, Osnutek biblične teologije. — Ivan Čampa, Ivje se iskri. — Finžgar, Izbrana dela 6-7. — Koblar, Simon Gregorčič. — Detela, Zbrano delo II. — Trinkov koledar 1963. — Pravoslavna misao 1961-1962 (strokovni letni zbornik pravoslavne duhovščine). — Helmut Heiber, Lagebesprechungen im Führerhauptquartier (s posvetov o vojaškem položaju v Hitlerjevem glavnem stanu, prirejeno po odlomkih ohranjenih stenogramov; to poročilo je v slovensko duhovniško revijo zašlo pač le zaradi nekega citata v slavo Titu. Hitler naj bi baje svojim generalom stavil za zgled „maršala Tita“ in jim takole govoril: „Povsem pravilno je, če imajo oni tam Tita za maršala: mož, ki drži s praznim nič celo sovražno vojsko v stalni napetosti in ki si vedno znova opomore, mnogo bolj zasluži naziv maršala, kakor pri nas marsikdo zasluži naziv generalobršt ali feldmaršal, pa ni bil zmožen, da bi z najboljšo armado, kar jih je kdaj videl svet, spretno manevriral.

Takle dečko to zasluži, in zakaj bi pri nas z vrlimi, pogumnimi oficirji ne ravnali enako; samo priložnost jim je treba dati. — V primeri s Titom so generali kakor Gamašin in Beck popolne ničle“).

Iz našega društvenega življenja: Pod tem zaglavjem je govora o delu CMD. Tu zvemo, da so pripravljena nova pravila CMD, ki so jih predložili tudi slovenskim ordinarijem, in da so „išče sporazumna rešitev, ki bo trajne koristi za obe strani“. — Dela se na to, da bi bili socialnega zavarovanja deležni vsi duhovniki na ozemlju SRS. Za članice CMD je to zavarovanje že v dvanajstem letu svojega delovanja. „Po sprejemu nove pogodbe bodo lahko vsi duhovniki socialno zavarovani, če bodo hoteli. Zavarovani pa bodo redni člani CMD, izredni člani in duhovniki-zavarovanci. Med poslednje štejemo tiste, ki se ne bi pod nobenim pogojem hoteli približati CMD.“ — Na aprilskih okrajnih sestankih so to leto obravnavali ekumensko misel, kot se kaže pri sv. Cirilu in Metodu in danes.

Na koncu številke sta še dva duhovniška nekrologa (Peček, Veranič) in nekaj društvenih vesti.

Štev. 8-10 (160 strani: 353—512) je izšla v oktobru 1963 in ima tole vsebino:

Okrožnica papeža Janeza XXIII., Mir na zemlji (t. j. slovenski prevod okrožnice Pacem in terris, ki ga je priredil, kot zvemo na drugem mestu prav te številke, romanist prof. dr. J. Plec; gl. str. 494). — Apostolsko pismo sv. očeta slovanskim škofom (ob 1100-letnici prihoda sv. Cirila in Metoda na Veliko Moravsko; ponatis iz Okrožnice nadškofijskega ordinariata v Ljubljani 1963, štev. 6). — Še o papežu Janezu XXIII. (prevod članka iz nemške revije Wort und Wahrheit, ki izhaja pri Herderju na Dunaju). — Umrli je mož, kdo je tak med nami? (govor dr. Maksa Miklavčiča na tečaju na Brezjah 30. julija 1963

v spomin pokojnemu nadškofu Vovku). — Besede ob grobu dr. Franca Grivca (govoril dekan teol. fakultete v Ljubljani dr. Stanko Cajnkar).

Za poezijo Franceta Lokarja sledi članek: J. E. Leopold (opat v Pleterjah), Nastanek življenja na zemlji in dialektični materializem (kratko poročilo o nauku sovjetskih znanstvenikov v tem vprašanju). — L. Trese, Ali mi je bilo kdaj žal? (pismo župnika svojemu bogoslovcu, ki naj bi prejel subdiakonat). — Alojzij Žalar, Sejali smo v solzah (spomini duhovnika izgnanca v Srbiji med zadnjo vojno; konec).

Iz krščanskega sveta: Prve izjave papeža Pavla VI. (o ekumenizmu, evropski enotnosti, o odnosu do komunizma, o koncilu, o reformi rimske kurije). — Italijani in koncil (kako se med Italijani prebujata zavest o pomenu koncila, ki so se ga najprej deloma bali, deloma ga omalovaževali; ob novi italijanski knjigi: Mario Gozzini, Koncil — vrata v svet). — William Faulkner (ob smrti tega ameriškega pisatelja). — Krščanska žaloigra (odlomki iz članka v švicarskem katoliškem listu Orientierung, ki brani in opravičuje papeža Pija XII. ob obdolžitvah v Hochhuthovi drami Stellvertreter; o tem je bilo poročilo že v prejšnji številki Nove poti; zakaj ponovno o tem, je tu povedano: „ker bi bilo v našem ozkem slovenskem svetu mogoče celo to, da bi kdo neznanega Nemca in njegove ideje podtaknil uredništvu in sotrudnikom Nove poti in iz poročila nasilno skoval obsodbo pokojnega papeža Pija XII.“ Ali je način poročanja v prejšnji številki vzbudil med duhovniki nezadovoljstvo, quaestio facti, in ali bi to bilo upravičeno, quaestio iuris, tu pustimo ob strani, kakor bi bila taka analiza silno zanimiva za vsakogar, ki bi tem vprašanjem hotel priti do dna). — Prof. dr. Stjepan Zimmermann (o delu in življenju zagrebškega filozofa, ob njegovi smrti; umrl 13. aprila 1963).

Med novimi knjigami: Zbornik prav teološke fakultete v Ljubljani (Franc Perko podaja kratko poročilo o bogatem zborniku). — Slede poročila o teh novih knjigah: Kocbek, Groza; Pregelj, Izbrana dela II; Dušan Moravec, Vezi med češko in slovensko dramo; Bogoslovje (glasilo pravoslavne bogoslovne fakultete v Beogradu); — Cajnkar, *Habent sua fata libelli* (po oznaki avtorja: „čudni literarni paberki, ki so preživel zmedo časov in so morda — vsaj z opombami — vredni branja“).

Iz našega društvenega življenja: Se omenjajo komemoracije ob smrti papeža Janeza XXIII., nadškofa dr. Antona Vovka, govora je o potresu v Skopju in pomoči prizadetim, o junijskih sestankih CMD, pokrajinskih proslavah 1100. letnice prihoda sv. bratov. — Sledi obširneje poročilo o tečaju CMD na Brezjah, ki se je vršil od 29. do 31. julija. Udeležilo se ga je 86 duhovnikov. Razpravljali so predvsem o socialnih okrožnicah papeža Janeza XXIII. Vodil ga je pokrajinski predsednik Franc Brulc. V razgovoru se je med drugim dr. Stan-ko Cajnkar brez prave utemeljitve tudi spotaknil ob prevod okrožnice *Mater et Magistra*, ki je nastal v izseljenstvu, ko ga omenja v zvezi s prevodom, ki so ga pripravili doma (pove, da ga je pripravil prof. Kopriva, ne torej duhovniki v CMD). O njihovem prevodu pravi: „V roke boste torej dobili prevod po latinskem tekstu in boste videli, da je ta enciklika nekam bolj arhaično napisana, kakor ona, katere prevod so oskrbeli v Rimu, prav tako v slovenščini...“ Ni razumljivo, kaj hoče povedati z besedami, ki jih brez utemeljitve postavlja za tem: „Iz vsega tega pa se vidijo nekatere tendence, ki pa niso kdove kako zdrave.“ (K temu: Tudi rimski prevod je po latinskem tekstu; nastal je v Slovenskem semenišču v Argentini; prevedla sta okrožnico: prvo polovico, t. j. 1. in 2. del, prof. Len-

ček, drugo polovico, t. j. 3. in 4. del, prof. Gnidovec; tendence ni bilo nobene; če bi bil ta prevod res manj arhaičen, to ne pomeni nujno tendence, niti ne napake, ampak je treba tendenco posebej dokazati; vsak prevod je oblikovno pač nekaj svojega; verjetno pa je prav ta prevod močno olajšal delo prevajalcu v domovini; vprašanje je strokovno; ko bi prof. Cajnkar vprašanje globlje poznal in poznal zlasti tudi ne majhne težave prav pri prevajanju te okrožnice, bi verjetno govoril bolj skromno). — Sledi poročilo o tečaju CMD v Murski Soboti od 19. do 21. avgusta (posvečeno je bilo tudi encikliki *Pacem in terris* ter slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu ob njunem 1100. letnem jubileju). V zvezi s tem tečajem je bil prav tam dne 20. avgusta zvečer v kino dvorani za ljudstvo Cirilmetodij-ski večer (s pevskimi točkami duhovniškega pevskega zbora CMD pod vodstvom dekana Ivana Pregeljca in z govorom o sv. bratih, ki ga je imel org. sekretar Jože Šavara). — Pod naslovom „Najboljše želje predsedniku republike na pot miru v Latinsko Ameriko“ je navedenih nekaj izjav jugoslovanske katoliške hierarhije o tem potovanju. Poročevalec zaključuje: „Žal, ob tej priliki niso vsi izrekli svoje besede, za katero so dobili vprašanje. Kdaj se bodo pač začele izpolnjevati smernice poslanice 'Mir na zemlji' tudi med nami in v naših vrstah?“ Ap. administrator goriški msgr. Toroš med drugim pravi — najbrž so tudi drugi prav k temu dobili povabilo, a ne govore tako odkrito: „Če morda v Ameriki ali kje drugje govorijo neodgovorni elementi o kakem preganjanju vere pri nas, moram tako govorjenje energično zavrniti kot neresnico, kajti resnica je ta, da živi katoliška Cerkev v Jugoslaviji v normalnih in celo dobrih odnosih z oblastmi. Kot cerkveni funkcionar ugotavljam, da uživamo vsi verniki v Jugoslaviji popolno versko svobodo...“ Zastopnik Ta-

njuga je pohitel tudi v zatišnje kartuzijanskega samostana v Pleterjah, kjer mu je dal izjavo za tisk prior kartuzije dr. Leopold Edgar, „član GO in IO CMD“: „Z veseljem lahko izjavim kot predstojnik pleterskega samostana, ki vsa leta po vojni uživa popolno versko svobodo, da podpiram prizadevanje jugoslovanske oblasti za očuvanje miru

v svetu in poglobljanje mednarodnega sožitja.“

Iz življenja bratskih organizacij: Nekaj poročil iz Srbije, Hrvatske in Bosne.

Številko zaključuje nekaj nekrologov umrlih duhovnikov (Jože Gnidovec, Ciril Munih), okrožnic CMD in društvenih vesti CMD.

ODŠLI SO PRED NAMI

Jožef Koželj, duhovnik senjske škofije, je star 83 let umrl v Ljubljani dne 12. aprila 1964. Zadnja leta je preživel v Ljubljani v Mostah, kjer je rad pomagal pri dušnem pastirstvu, zlasti s spovedovanjem.

Anton Somrek, upokojeni nadžupnik v Šmartnem pri Slovenj Gradcu, je v

starosti 73 let dne 20. aprila t. l. umrl pri Sv. Juriju ob Taboru.

Štefan Stiper, upokojeni župnik sromeljski, je 71 let star umrl dne 2. maja t. l. v Sromljah.

Franjo Jerebič, duhovnik zagrebške nadškofije, je v starosti 65 let umrl dne 24. aprila v Mariboru in bil tam pokopan.

Novice od povesod

IZ RIMA

Italijani na koncilu. Na prvem zasedanju je bilo 480 italijanskih škofov, t. j. skoro petina vseh koncilskih očetov. Med temi italijanskimi člani koncila je bilo 20 kurijskih kardinalov, 20 kurijskih uradnikov škofovske stopnje, 49 nuncijev in 391 rezidencialnih škofov. Razen nekaj izjem so splošno stali na stališču: Nil innovetur. — Med 366 koncilskimi eksperti pripada Italiji 100 teologov, ZDA jih imajo 65, Francija 34, Španija 26, Nemčija 23. — Od 29 članov komisije za reformo cerkvenega zakonika je 15 Italijanov, 3 Francozi, 2 Španci, 2 Nemci, po eden Argentinec, Armencec, Kanadčan, Škot, Irece, Belgijec. — Število vernikov, ki jih predstavljajo italijanski škofje: Od 391 italijanskih škofov je kakih sto, ki imajo

škofije normalne velikosti, če jih primerjamo škofijam v drugih deželah po svetu, druge škofije pa so zelo majhne. Nad sto italijanskih škofij obsega manj ko 100.000 vernikov, 36 škofij jih ima manj od 50.000. Najmanjše škofije jih imajo 30.000 (Bagnoregio), 28.000 (Bobbio), 27.000 (Fossombrone), 25.000 (Amelia), 22.000 (Norcia in San Severino), 15.000 (Urbaniana et Sant Angelo in Vado), 3941 (Caiazzo pri Capui). Seveda so zato nekatere škofije zelo revne. Lateranski sporazum je določil, naj bi se reduciralo število škofij in se njih meje ujemale s provincami. Vendar je število škofij odtlej celo visoko naraslo. — Tudi med misijonskimi škofi je doslej bilo veliko številu Italijanov. — Tako je med člani koncila sorazmerno izredno velik del Italijanov, sorazmerno še večji delež

imajo v rimski kuriji, cerkvena diplomacija pa je skoro izključno domena Italijanov. (Povzeto po različnih virih.)

LJUBLJANSKA NADŠKOFIJA

Liturgični seminar je bil v bogoslovnem semenišču v Ljubljani. Vršil se je v tednu po veliki noči, od torka 31. marca do četrтка 2. aprila. Na programu so bila tale predavanja: Maša in nedelja (dogmatična utemeljitev), Vloga božje besede pri maši (pridiga, oznanila), Duhovnik liturg, Dosedanji način udeležbe v ljubljanski nadškofiji, Ljudska zborna maša, Petje in glasba pri maši, Maša kot vrednota, Mašni okras (cerkev, oltar, paramenti), Čas in trajanje maše. — Seminar je bil torej namenjen oblikovanju nedeljske božje službe. Pokazal je tudi praktične zglede raznih mašnih oblik: v semeniški kapeli je bila mladinska koralna maša, v eni ljubljanskih cerkva ljudska zborna maša, poslušali so udeleženci na ploščah vzorno koralno petje in pete maše, na diapozitivih so videli sodobne kulturne stavbe in njih opravo. — Seminarja so se udeležili dekani in po eden ali dva duhovnika iz vsake dekanije. Tudi redovne družine so poslale po enega ali dva zastopnika. — Ta seminar bi se bil moral vršiti že v juliju 1962, pa je bil zaradi smrti nadškofa Vovka prenešen na omenjeni teden.

Branje in petje liturgičnih lekcij samo v slovenščini. Pri „mašah, ki se opravijo ob udeležbi ljudstva“ se more sedaj v Jugoslaviji berilo in evangelij brati in peti samo v domačem jeziku, brez predhodnega branja ali petja v latinščini. Isto velja za branje beril in pasijona veliki teden. — V ljubljanski nadškofiji je v ta namen odobreno besedilo Lesarjeve knjige Berila in evangeliji; dovoljeno je tudi uporabljati Rimski misal p. Metoda Turnška, 1. ali 2. izdajo. V obeh knjigah so berila in evangeliji prevedeni po vulgati in odobreni. — To dovoljenje je dala za Ju-

goslavijo kongregacija svetih obredov 13. febr. 1964, v skladu z novimi koncilskimi sklepi, da je tako ustregla prošnji jugoslovanske medškofijske liturgične misije, ki ji predseduje banjaluški škof Alfred Pichler. Isto prošnjo je ista kongregacija bila prej že dvakrat odklonila (l. 1960 in 1962).

Razpisana kanonikata. Konec marca je bila razpisana zaradi smrti stolnega prošta dr. Franceta Kimovca izpraznjena dignitarna prebenda prošta ljubljanskega stolnega kapitlja. Podeljuje jo sveti sedež. — Obenem je bil razpisan zaradi smrti kanonika dr. Tomaža Klinarja izpraznjeni Kirschpergov kanonikat pri stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani.

Slovenski medškofijski liturgični svet so ustanovili slovenski ordinariji, zbrani dne 6. aprila 1964 v Ljubljani. To so storili v skladu s čl. 45 konstitucije o svetem bogoslužju drugega vatikanskega koncila. Naloga tega sveta bo, usklajevati delo škofijskih liturgičnih svetov. Vsak ordinarij imenuje v ta svet nekaj članov. Iz ljubljanske nadškofije so bili že imenovani: dr. Stanko Lenič, generalni vikar, dr. Janez Oražem, rektor semenišča in dr. Marijan Smolik, prefekt v semenišču, trenutno v Parizu na Liturgičnem Inštitutu. Za mariborsko škofijo sta bila imenovana Drago Oberžan, č. kanonik in župnik pri Sv. Rešnjem Telesu, ter Jožef Vesenjaki, spiritual v Bogoslovnem semenišču v Ljubljani. Doselej so znani tudi člani sveta za tržaškoposko administraturo ki so: Štefan Strle iz Podgrada, France Koritnik iz Lazareta, Cvetko Gregorič iz Studenega in Bojan Ravbar iz Kopra.

Glede verskega pouka gluhih daje ljubljanski nadškofijski ordinariat dušnim pastirjem tole navodilo: Ker se gluhonemi šolajo po posebnih zavodih, jih med šolskim letom ni mogoče poučevati v verouku. Zato naj se dušni pastirji zanje zavzamejo o počitnicah

in jim dajejo poseben verski pouk. Pri tem jim bo v pomoč tudi „Molitvenik za gluhoneme“, ki ga morejo brezplačno dobiti pri katehetu gluhih v pokoju, Alojziju Tometu, Ljubljana, Gor. trg 35.

Nove knjige. Hünernan, Navihanci. Zgodbe o ministrantih. Prevod. Naroča se pri župnijskem uradu štepanja vas, Ljubljana. — Gutzwiller, Meditacije o Matejevem evangeliju II. Hrvatski prevod. Naroča se: Nadbiskupski duhovni stol. Zagreb. — P. Mavricij Teraš, Življenje svetnikov III. Prodaja Frančiškanske prokuratura, Ljubljana, Prešernov trg 4. — Dr. Jordan Kuničič, Smjer u životu. Katoliška moralka. Prodaja: Dominikanski bogoslovi, Zagreb III, Kontakova I.

Dr. Stanko Lenič je bil imenovan za generalnega vikarja ljubljanske nadškofije. Doslej je bil župnijski upravitelj v Sodražici. Novo službo je nastopil konec maja.

Novomašniki ljubljanske nadškofije. Posvečeni so bili na praznik sv. Petra in Pavla ob 7 v ljubljanski stolnici in so tile: Ambrožič Janez, roj. 4. 10. 1939 v Kranju. — Dular Franc, roj. 10. 7. 1938 v Prečni. — Janša Jakob, roj. 5. 7. 1926 v Zasipu. — Kotar Franc, roj. 20. 1. 1936 v št. Rupertu na Dolenjskem. — Krnc Pavel, roj. 27. 4. 1936 v št. Rupertu na Dolenjskem. — Markelj Anton, roj. 16. 4. 1930 v Bohinjski Srednji vasi. — Slabe Anton, roj. 24. 10. 1939 v Bugovščici, bivajoč na Jesenicah na Gorenjskem. — Nove maše so vsi imeli v nedeljo 5. julija, prihodnje leto pa bodo vsi nadaljevali teološke študije.

Duhovne vaje za duhovnike slovenskih škofij bodo v tem letu: na Sveti gori pri Gorici trije tečaji (v juliju in avgustu); če bo dovolj kandidatov, bo v avgustu še četrti tečaj. Pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah štirje tečaji v juliju in avgustu. V Ljubljani zaradi

nujnih popravil v semenišču letos ni predviden noben tečaj.

Pok. prof. dr. Francu Grivcu na grob. — Mesto Ellwangen na Württembergem, ki praznuje letos 1200-letnico obstoja, je 19. aprila t. l. po dveh uglednih zastopnikih poslalo na grob pok. ap. protonotarja prof. dr. Franca Grivca venec s sledečim napisom: Dem berühmten Gelehrten in Dankbarkeit — Stadt Ellwangen. To lepo gesto je storil mestni svet zato, ker je prof. Grivec v svoji knjigi o sv. Cirilu in Metodu zelo simpatično pisal o Ellwangu, kjer je sv. Metod preživel največji del svojega pregnanstva. Za izkazano pozornost je bila mestnemu svetu poslana pismena zahvala.

Osebnе spremembe v ljubljanski nadškofiji — Matej Tavčar, dekan loške dekanije, se je zaradi bolezni odpovedal in je bil na njegovo mesto imenovan Melhior Golob, župnijski upravitelj v škofji Loki; imenovan je bil tudi za duhovnega svetnika. — Ciril Jerina, župnik v Borovnici, je resigniral na to župnijo in je bil imenovan za župniškega upravitelja v Žabnici. — P. Mihael Zuzek DJ je postal župni upravitelj v Borovnici. — Janez Zupančič, župnik v Škocjanu pri Turjaku, bivajoč v videmski škofiji, je resigniral na svojo župnijo. Za upravitelja te župnije je bil imenovan Ivan Mramor, tamkajšnji vikar namestnik. — Ciril Merzelj, kaplan v Toplicah, je bil premeščen za kaplana v Šmartin pri Kranju. — Alfonz Grojzdek, kaplan v Zagorju ob Savi, je bil imenovan za žup. upravitelja v Sodražici.

MARIORSKA ŠKOFIJA

Tečaj za pastoralno sociologijo se bo vršil pri Sv. Trojici v Slov. goricah 11. in 12. avgusta 1964. Z nagovorom ga je otvoril mariborski škof dr. Maksimilijan Drževnik. Predavanja so bila tale: Dušno pastirstvo in pastoralna sociolo-

gija (dr. Janez Oražem, rektor semenišča v Ljubljani), Sociologija religije in pastoralna sociologija (dr. Štefan Steiner, stolni kaplan v Mariboru), Aktualni problemi pastoralne sociologije (Jože Krošel, dekan pri Sv. Barbari v Halozah), Stanje pastoralne sociologije po svetu in pri nas [dr. Alojzij Ostre, stolni kanonik v Mariboru], Sociološko proučevanje družbe (dr. Jordan Kuničič, dekan teološke fakultete v Zagrebu), Psihološka analiza verskih manifestacij (dr. Anton Trstenjak, profesor teol. fakultete v Ljubljani), Sociološko raziskovanje župnije (Franc Puncer, dekan v Gornji Radgoni), Cerkvena statistika (dr. Stanko Ojni, škofijski tajnik v Mariboru).

Liturgični tečaj je bil napovedan za 27. avgust t. l. pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Obravnaval naj bi temo: Liturgična vzgoja. Predavanja bodo štiri: Potreba liturgične vzgoje, Liturgična vzgoja za mašo, Liturgična vzgoja za zakramente, Liturgična vzgoja otrok.

Duhovne vaje za organiste in organistinje bodo v Mariboru 3. in 4. avgusta 1964 v prostorih dijaškega semenišča.

Nova župnija. — Ekspozitura sv. Kozma in Damijana v Kuzmi, dekanija Murska Sobota, je bila 7. maja t. l. povzdignjena v župnijo.

Katehetske pomočnice zadnja leta z uspehom pomagajo dušnim pastirjem, posebno pri otrocih nižjih letnikov. Zato sedaj proučujejo položaj in vse možnosti, kako bi pripravili čim bolj praktičen načrt za izbiro kandidatov za katehetsko službo, za njih šolanje in vzdrževanje. — Za katehetske pomočnice, ki so že v tej službi, bo 26. in 27. avgusta v dijaškem semenišču v Mariboru tečaj, združen z duhovno obnovo. Vabljeni so tudi tisti, ki se na to službo pripravljajo.

Letošnji novomašniki. — Posvečeni so bili na praznik sv. Petra in Pavla, 29. junija 1964, v mariborski stolnici in so tile: Časl Fran, roj. 1. 11. 1939 v župniji Sv. Frančiška na Stražah; Grobelnik Peter, roj. 8. 12. 1936 v župniji Črešnice; Pajk Ivan, roj. 2. 5. 1934 v župniji Planina pri Sevnici. — So gojenci mariborskega duhovnega semenišča v Ljubljani.

Papeška odlikovanja so prejeli tile duhovniki: dr. Josip Meško, stolni kanonik in generalni vikar, je postal prelat (praelatus domesticus). — Za monsinjorje so bili imenovani: dr. Jakob Aleksič, profesor teol. fakultete v Ljubljani; Atelšek Ivan, decanus emeritus, Braslovčea Bogovič Ivan, prof. v pokoju v Mariboru; Hrastelj Franc, stolni kanonik, Maribor; Pribožič Peter, nadžupnik in dekan, Hoče; Seško Konrad, župnik in dekan, Sv. Ana v Slov. goricah; Škafar Ivan, žup. upravitelj in dekan, Radlje ob Dravi; Tomažič Anton, župnik in prodekan, Žiče.

Škofijska odlikovanja: Za častne kanonike mariborskega stolnega kapitlja so bili imenovani: Krošl Jožef, dekan dekanije Zavrč; Oberžan Drago, župnik in prodekan, Maribor; Vodeb Ivan, župnik in dekan, Videm ob Savi.

Osebnne spremembe v mariborski škofiji: Bakan Štefan, žup. upravitelj na Kobilju, je bil razrešen službe upravitelja in imenovan za župnika Na Cankovi; obenem je bil imenovan za dekana dekanije Murska Sobota. — Gregor Janez, župnik in prodekan na Tišini, je bil razrešen službe dekanijskega upravitelja dekanije Murska Sobota. Hozjan Jožef, župnik v št. Vidu nad Valdekom se je odpovedal župniji in bil imenovan za žup. upravitelja v Kapelah pri Brezicah. — Jaš Karel, kaplan pri Sv. Magdalen v Mariboru, je bil razrešen službe kaplana in imenovan za škofijskega knjižničarja. — Klasinc p. Ignacij, O. Cist., žup. upravitelj pri Sv.

Bolfenku na Kogu, je bil razrešen službe in se je naselil v redovni hiši pri Sv. Frančišku na Stražah. — **Mašič Anton**, kaplan pri Sv. Marjeti niže Ptuja, je bil imenovan za žup. upravitelja pri Sv. Bolfenku na Kogu. — **Pikl Adolf**, žup. upravitelj v šmartnem ob Paki, je bil umeščen za župnika te župnije. — **Šipoš Jožef**, vikar namestnik v Kobilju, je bil imenovan za duh. pomočnika v Dobrovniku. — **Tratnjek Štefan**, župnik v Pertoči, je bil razrešen službe soupravitelja župnije Cankova. — **Volasko Adolf**, žup. upravitelj na Polzeli, je bil umeščen za župnika te župnije. — **Vrhošek Simon**, župnik v Artičah, je bil razrešen službe soupravitelja Kapel tri Brežicah. — **Weingerl Stanislav**, župnik v Doliču, je bil imenovan za soupravitelja župnije št. Vil nad Valdekom. — **Eljaš Janez**, ekspozit v Kuzmi, je bil imenovan za župnika te novoustanovljene župnije. **Šipoš Jožef**, duh. pomočnik v Dobrovniku, je bil prestavljen za kaplana pri Sv. Marjeti niže Ptuja. — **Šoštarec Janez**, žup. upravitelj v Zagorju, je bil imenovan za žup. upravitelja na Kobilju. — **Zagoršek Franc**, žup. upravitelj v št. Vidu na Planini, je bil imenovan za soupravitelja župnije Zagorje.

KOROŠKA

Katoliško prosvetno društvo iz šmihela pri Pliberku je v nedeljo, 26. aprila uprizorilo v Celovcu lepo dramo „Kaplan Klemen“. Prireditelj je otvoril predsednik Krščanske kulturne zveze prof. dr. Pavle Zablatnik. Pisatelj Karla Mauserja in njegovo delo je opisal g. Vinko Zaletel, ki je nekdanj, kot kaplan v Trnovem v Ljubljani, lajšal trpljenje ubožcev Mauserjevega romana in igre „Kaplan Klemen“. Med udeleženci na prireditvi je bil tudi mil. g. kanonik Aleš Zechner.

Zelo lepa je bila zaključna prireditev kmetijsko-gospodinjkega tečaja v

št. Petru pri št. Jakobu v Rožu, v nedeljo, 3. maja. Prisotnih je bilo veliko sobratov duhovnikov in med njimi ravnatelj Mohorjeve družbe v Celovcu msgr. dr. Janko Hornböck.

Koroški slovenski akademiki so na Dunaju od leta 1923 organizirani v društvu „Dunajski klub“. Po drugi svetovni vojni jih duhovno vodi p. Tomažič, ki jim je poskrbel lep dom „Korotan“, kjer se zbirajo in pripravljajo za delo med domačim narodom.

„Narodna pesem o Mariji“ je bil naslov pevskega koncertu, ki sta ga v nedeljo, 10. maja priredila v Domu glasbe obirski in želinjski zbor pod vodstvom g. župnika Tomaža Holmarja. Koroški Slovenci so hoteli na ta način proslaviti letošnji materinski dan. Koncerta se je udeležil celovski škof dr. Jožef Köstner.

Zaključna prireditev šolskega leta na slovenski gimnaziji v Celovcu, v nedeljo 31. maja, je bila tudi letos izreden kulturni dogodek za koroške Slovence. V prvi vrsti ima za to zasluge sobrat dr. Franc Cigan SDB. — Letošnji maturantje in maturantke so se zbrali v kapelici šolskih sester k zahvalni službi božji, ki jo je daroval mil. g. prelat dr. Rudolf Blüml. Za na pot jim je spregovoril globoke besede profesor verouka na slovenski gimnaziji dr. Janko Polanc.

PRIMORSKA

Duhovniško mašno zvezo je ustanovil za svojo apostolsko administraturo tržaško-koprski in reški administrator msgr. Albin Kjuder. Vsi člani DMZ so dolžni ex caritate eno sv. mašo za vsakega pokojnega člana DMZ od dneva svojega vpisa dalje. Opravijo jo po sporočilu v škofijski okrožnici čim prej.

Msgr. Srečko Gregorec — sedemdesetletnik. Ena najmarkantnejših oseb

med duhovniki goriške škofije je brez dvoma msgr. Srečko Gregorec. Odlikuje ga možatost, vestnost v službi in umirjen značaj. Po rodu je Gorenjec, doma iz Mengša, kjer se je rodil 6. aprila 1894. V duhovnika je bil posvečen med prvo svetovno vojno. Škof Jeglič ga je kot kaplana poslal v Trnovo pri Ilirski Bistrici, pozneje je prišel v Senožeče. Ko je leta 1918 te kraje zasegla Italija, je Srečko Gregorec ostal na svojem mestu in prišel pod Italijo. Gorenjec je postal Primorec in ostal zvest Primorski do danes. — Msgr. Gregorec je bil vedno zgleden duhovnik in zelo plodovit pesnik in nabožen pisatelj. Reči moremo, da je med najbolj marljivimi pisci v goriški nadškofiji. — Slovenski duhovniki doma in po svetu se pridružujemo njegovemu jubileju in mu želimo sve dobro za njegovo nadaljnje življenje in delovanje v vinogradu Gospodovem.

Pri mesečni duhovni obnovi tržaških slovenskih duhovnikov v mesecu aprilu je govoril tržaški nadškof msgr. Santin.

V nedeljo, 2. aprila je obiskal Goričano misijonski brat Karel Kerševan CM in je v Katoliškem domu govoril o misijonstvu. Brat Kerševan deluje od leta 1947 v Belgijskem Kongu. Svoj šestmesečni oddih porabi za misijonska predavanja med rojaki v Evropi, Kanadi, Severni Ameriki in Argentini.

Dan za duhovniške poklice v Devinu. Vršil se je v nedeljo, 17. maja. G. dekan I. Kretič je povabil za to priliko dva govornika iz Gorice, dr. Kazimirja Humra in g. Jožeta Juraka.

G. Joško Markuža, bogoslovec goriške nadškofije in gojenec ruskega zavra (Russicum) v Rimu, je 19. maja prejel red subdiakonata.

Tržaški nadškof je dal svojim duhovnikom dovoljenje, da smejo deliti sveto obhajilo tudi v večernih urah in

to do devete ure, čeprav ni v cerkvi nobene pobožnosti, a je dan zadosten razlog za to.

Uradni list tržaške škofije javlja, da je g. nadškof dal navodila naj takoj začnejo z deli za gradnjo hiše, ki bo služila za duhovne vaje.

Umrli je župnik in dekan Davorin Kodrič. V nedeljo 24. maja so ga spremlili k zadnjemu počitku njegovi verniki v Črničah na Vipavskem. Med zadnjo svetovno vojno je bil ob izpolnjevanju svojih duhovniških dolžnosti smrtno nevarno obstreljen in od te rane si ni več popolnoma opomogel. Umrli je v ljubljanski bolnišnici star 58 let. — Pogrebno mašo in govor je imel župnik in dekan solkanski g. Andrej Simčič, obredne svečanosti pa je vodil novi apostolski administrator na Sveti gori msgr. dr. Janez Jenko.

Dan duhovniških poklicev v Doberdolu je bil na nedeljo v osmini praznika sv. Rešnjega Telesa. Agilni župnik g. Bogomil Breclj je povabil iz Gorice g. Jožeta Juraka, da je pri obeh svetih mašah vernikom predložil veličino duhovniškega poklica, potrebo pomagati k vzgoji duhovniškega naraščaja in dolžnost, da odstranimo iz svoje srede vse, kar onemogoča med zamejskimi Slovenci na Goriškem in Tržaškem nove duhovniške poklice.

Dan goriške katoliške mladine. V nedeljo 14. junija je starodavna Marijina božja pot na Stari gori nad Čedadom šprijela v svoje okrilje cvet slovenskega naroda iz goriškega zamejstva. Mladino so spremljali njeni dušni pastirji: msgr. dr. Rudolf Klinec, msgr. dr. Franc Močnik, dr. Kazimir Humar in Jože Jurak iz Gorice, dekan iz Štandreža g. Jože Žorž ter župnika iz Podgore in Števerjana gg. Bernard Špacapan in Oskar Simčič. Na stari gori pa se je pridružil še župnik iz Zgonika g. Tone Prinčič.

Župnija sv. Lovrenca v Clevelandu. Župnija šteje okoli 2.800 duš. Vanjo je vpisanih 828 katoliških družin in 181 samsko živčih. Versko mešanih družin je 32. Krstov so imeli v letu 1963 69. Od teh je bilo 67 otrok, dva pa sta bila konvertita. Lansko leto je umrlo 31 odraslih in en otrok. Porok je bilo 21. Kot ostale clevelandske župnije, ima tudi župnija sv. Lovrenca lastno faro osemrazredno katoliško osnovno šolo, na kateri poučuje 6 sester dominikank in ena svetna učna moč. V šolskem letu 1963-64 je šola imela 243 učenčev in učenk. Župnijska blagajna je imela lani 71.808 dolarjev dohodkov, izdatkov je pa bilo 61.843 dolarjev. Glavni vir dohodkov so nabirke ob nedeljah in praznikih.

Znani in dobri msgr. John Oman je v knjigi „Kratka zgodovina fare sv. Lovrenca“ l. 1935 opisal nastanek, ustanovitev in razvoj župnije. Prvi Slovenci so začeli prihajati v Cleveland pred 85 leti. K maši so hodili v cerkev sv. Vida. Leta 1900 so ustanovili društvo sv. Alojzija in začeli misliti na lastno župnijo. To misel je uresničil prof. France Krže, ki je l. 1901 prišel med Slovence v Clevelandu in po popisu ugotovil, da je v okolici kakih 65 do 75 slovenskih družin. S temi ljudmi je bila 11. decembra 1901 ustanovljena župnija sv. Lovrenca. Župniki fare sv. Lovrenca so bili po časovnem redu tile: prof. Fr. Krže, Josip Lavrič, msgr. John Oman, ki je vodil faro 47 let. On je sprejel pod gostoljubno streho in oskrbo pok. škofa Rožmana — begunca, in tolikim protikomunističnim Slovencem pomagal urediti novo življenje. Sedanji župnik fare sv. Lovrenca je rev. Franc Baraga. Do pred kratkim je bil pri fari sv. Lovrenca rev. Julij Slapšak, znan zaradi svoje dobrote in zlasti iz zadnjih let pred smrtjo škofa Rožmana, ko je bil njegov tajnik.

Slovenska šola pri fari sv. Vida v

Clevelandu je 23. maja zaključila šolsko leto 1963-64. Ob začetku šolskega leta je bilo vpisanih v slov. šolo 180 otrok, ob koncu šolskega leta jih je pa bilo 166. Ostali so se s starši preselili v druge kraje.

Vodstvo šole ima na skrbi g. kaplan rev. Jošt Martelanc. V pomoč mu je bil vedno poleg učnih moči odbor staršev s predsednikom Vinkom Rozmanom na čelu. Z vso skrbjo spremlja razvoj šole g. župnik msgr. Baznik.

V župnijski cerkvi sv. Vida v Clevelandu je imel 23. maja novo mašo slovenski novomašnik Artur Danijel Zanutič. Novomašniku je bil slovenski pridigar dr. Anton Kovačič, angleško pridigo pa je imel šentvidski župnik msgr. Alojzij Baznik.

Msgr. John Oman, bivši dolgoletni župnik slov. fare sv. Lovrenca v Clevelandu je 22. maja t. l. praznoval 85-letnico svojega življenja. Čeprav je v pokoju, še vedno vodi Ligo am. kat. Slovencev, s katero je storil toliko dobrega slov. protikomunističnim beguncem po drugi svetovni vojni. V svojem župnišču v Clevelandu je bil tudi gostitelj pok. škofa dr. Gregorija Rožmana. Bog ga ohrani še mnogo let v službi Cerkve in Slovencev.

ARGENTINA

Na duhovniškem sestanku 27. maja je svetnik Alojzij Košmerlj imel duhovno misel o trpljenju, dr. Filip Žakelj pa je predaval o duhovniškem celibatu.

Na sestanku 25. junija je župnik Tone Škulj podal misel o duhovniku v modernem svetu, predavanje pa je imel dr. Mirko Gogala, ki je govoril o framašoneriji.

Pri Slovenski kulturni akciji je 27. dr. Filip Žakelj predaval o liturgični obnovi v Cerkvi.

„Družabna pravda“ je imela svoj običajni občni zbor v Slovenski hiši na praznik sv. Jožefa Delavca. Ob 9 do-

poldne je bila v kapeli najprej sv. maša, katero je daroval duhovni vodja organizacije župnik Gregor Mali. V govoru je pokazal na tri temelje zdrave človeške družbe: vero v Boga, pravičnost in ljubezen. Po sv. maši je bilo v dvorani zborovanje in občni zbor. „Družabni pravdi“ predseduje g. Jože Jonke.

Mladinski organizaciji „Slovenska deklška organizacija“ in „Slovenska fantovska zveza“ sta imeli v mesecu aprilu svoja letna občna zbor. SDO, ki ji predseduje Alenka Jenko, ima svoje krožke v Moronu, Ramos Mejía, San Justu, San Martinu, Carapachayu, Berazateguiju, Slovenski vasi in Mendozi.

SFZ, ki ima svoje odseke v San Justu, Ramos Mejii, Moronu, Slovenski vasi, San Martinu, Carapachayu in v Mendozi, pa predseduje Tine Vivod.

Romanje v Luján. V nedeljo, 10. maja je bilo vsakoletno slovensko romanje v Luján, ki je največja božja pot v Argentini.

Romarsko slavlje, na katerem se je zbralo okrog 2500 rojakov, se je pričelo ob 10 dopoldne s sveto mašo. Daroval jo je direktor Anton Orehar, ki je imel med njo tudi cerkveni govor. Ljudsko petje je vodil župnik Gregor Mali, na orgljah pa ga je spremljal dirigent pevskega zbora iz Slovenske vasi g. Ivan Mele. Vse dopoldne je spovedovalo osem slovenskih duhovnikov. Večina udeležencev je pristopila k obhajilni mizi.

Popoldanski del romanja se je začel s pridigo dr. Filipa Žaklja, sledila je procesija, pete litanije Matere božje in končno blagoslov z Najsvetejšim.

Slovinci iz San Luisa — mesto 800 kilometrov oddaljeno od Buenos Airesa — so imeli svoje vsakoletno romanje v nedeljo, 17. maja k Vulkanski Materi božji. — **Mendoški Slovenci** — 1100 km od Buenos Airesa — pa so šli v nedeljo, 24. maja na Challao, kjer kraljuje tudi naša Marija Pomagaj.

Obe romanji je ob asistenci Franceta Novaka iz San Luisa in Jožeta Horna iz Mendoze vodil direktor Anton Orehar.

Filozofski tečaj za akademike je letos vzbudil veliko zanimanja. Vodil ga je Alojzij Kukovica SJ, duhovni vodja Slovenskega katoliškega akademskega društva. Tečaj je bil skozi dva meseca vsak teden v Slovenski hiši. Udeleževalo se ga je okrog 25 akademikov in akademičark.

Misijonsko predavanje je imel 17. maja v Slovenski vasi Lado Lenček, urednik „Katoliških misijonov“, naslednjo nedeljo pa na Pristavi v Moronu.

Naš narodni Vernih duš dan. Kot vsako leto smo Slovenci v Buenos Airesu tudi letos na prvo nedeljo v juniju imeli spominsko proslavo žrtev druge svetovne vojne, še posebej pa pobitih v obrambi domovine pred komunizmom. Izvedbo letošnje spominske proslave so prevzele slovenske izseljenske žene in dekleta. Posvetile so ji toliko ljubezni, da gotovo spada med najlepše, kar smo jih doslej imeli. Vtis pa, ki ga je napravilo odkritje gorja, ki so ga slovenska žena, slovensko dekle in slovenski otrok pretrpeli ne samo med komunistično revolucijo, zlasti pa še po njej, je bil naravnost silen. O tem je pričal govor slovenske žene (ga. Vera Debeljakova), ki je tiste strahotne čase doživljala sama pod komunisti, in o tem je govorilo slovensko dekle (gdč. Alenka Jenko), ki je komunistično nasilje in krivice doživljala doma po letu 1945 še kot otrok.

Po končani spominski proslavi je bila prav tako v slovenski dvorani na odru sveta maša za vse slovenske žrtve druge svetovne vojne in komunistične revolucije na Slovenskem. Imel jo je direktor Anton Orehar, ki je tudi pridigal in po maši opravil molitve za rajne, ob asistenci župnika Gregorija Malija in kaplana Jurija Rodeta ter bogoslovcev.

Telovska procesija je bila 31. maja v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejiji. Sv. mašo je daroval Lojze Škraba, ki deluje v omenjenem zavodu. Najsve-tejše je nosil direktor Anton Orehar, evangelije pa so peli: Jurij Rode, Franc Urbanija — diakon našega bogoslovja, Alojzij Škraba in dr. Alojzij Starc.

Isti dan je bila tudi procesija v Slo-venski vasi zaradi praznika Marije Kraljice. Vodil jo je vikar Janez Petek, ob asistenci sobratov lazaristov.

AVSTRALIJA

Slovensko društvo v Sydneyu je ustanovilo dopisno šolo za pouk v slo-

venščini. Zanj se je priglasilo nad 50 otrok. Tako je za slovenske otroke v Avstraliji dana priložnost, da se nauče vsaj malo slovenščine. V Sydneyu ob-staja poleg omenjene dopisne šole tudi slovenski šolski tečaj A. M. Slomška.

Slovenci v Sydneyu so imeli dne 14. junija mašo za žrtve komunistične re-volucije v Sloveniji.

Slovenci v Melbourneu so do 1. junija zbrali okoli 3.000 šterlingov za zgradi-tev lastne cerkve. — Slovenski šolski tečaj v tem kraju je v maju priredil lepo uspelo materinsko proslavo pod vodstvom svoje učiteljice gđ. Anice Sernečeve.

PASTORALNA KONFERENCA

slovenskih duhovnikov v Buenos Airesu, zadnjo sredo v oktobru 1964

Snov za obdelavo:

I. Trgovanje klerikov

1. Svetni duhovnik posodi denar trgovcem, ki s tem denarjem dobičko-nosno trgujejo. Duhovnik od tega prejema delež letnih 35% posojene vsote; nevarnost za izgubo denarja je namreč velika.

2. Redovniki imajo tiskarno za verski tisk, ki ga prodajajo z dobičkom.

3. Svetni duhovnik je član trgovske družbe, ki jo sestavljajo tri osebe, ki kupuje in prodaja nepremičnine. Duhovnik se nikjer ne javlja kot družabnik pri podjetju.

4. Redovnice prodajajo gojenkam svoje šole šolske potrebščine, po isti ceni, kot je to v zunanjih trgovinah, in imajo tako znaten dobiček.

5. Redovnice kupujejo volno, izdelujejo iz nje kose obleke, ki jo z do-bičkom prodajajo.

6. Redovniki imajo vinograd, ki ga obdelujejo plačani delavci; pridelujejo mašno vino, ki ga drago prodajajo, ker je to praktično njihov monopol.

Vprašanja:

1. Ali je klerikom in redovnikom prepovedano vsako trgovanje?

2. Kdaj klerike in redovnike zadene ekskomunikacija zaradi prepoveda-nega trgovanja?

3. Kaj reči k posameznim od navedenih primerov?

II. Blagoslavljanje kultnih predmetov

Redovnice, ki spadajo v župnijo A, pokličejo od drugod duhovnika za sv. mašo ob slovesnosti redovnih zaobljub. Pred mašo zakristanka prosi duhovnika, da bi blagoslovil novi plašč, cibořij in nekaj purifikatorijev. Duhovnik odgovori, da nima te oblasti in da je ta blagoslov pridržan krajevnemu škofu. Zakristanka vse pobere, odnese v sosednjo faro, kjer kaplan brez ugovora vse blagoslovi.

Vprašanja:

1. Ali je kaplan blagoslovil veljavno in dopustno?
2. Kateri predmeti, ki se uporabljajo pri maši, morajo biti blagoslovljeni in kdo jih blagoslavlja?

Rešitev kanonično-moralnega kazusa s prejšnje konference
(zadnja sreda v novembru 1963; gl. Omnes unum 1963, str. 178)

Strah in zmota pri sklenitvi zakona

Andrej je v veseli družbi spoznal Ano, živo, zelo lepo, a lahkomišno dekle. Med njima je prišlo do tovarštva, ki se je izražalo v objemih, poljubih in enkrat sta v lahkomišelnosti zagrešila tudi spolno zvezo.

Andrej se je ob tem zamislil in zresnil, ker je videl, da to nikamor ne vodi, ker dekleta zaradi njenega značaja ne misli in nikdar ni imel namena poročiti. Zato je sedaj pretrgal vse zveze z njo.

Ana pa mu je zagrozila s samomorom, če je ne poroči. A Andrej vztraja pri svojem. Pozneje pa se mu Ana oglasi s pismom, ki v njem pravi: Od tebe sem takrat zanosila. Takoj me poroči, če ne, boš pred Bogom odgovoren za smrt dveh bitij: moje in otroka.

Andrej je v zadregi in si ne zna pomagati. Išče rešitve pri spovedniku. Ta ga pouči, da je dolžan poročiti Ano, češ da samo tako more popraviti škodo, ki jo ima dekle, ki je z njim zanosila.

Andrej se žalosten vda in Ano poroči. A po poroki mu ta sama kmalu prizna, da v resnici ni noseča. Nekaj časa živita skupaj. A ona se je potem zagledala v drugega, Andreja pustila in odšla k ljubimcu.

Vprašanja:

- a) Ali je fant v vesti dolžan poročiti dekle, ki je z njim zanosila?
- b) Kdaj je zakon iz strahu in zmote neveljaven?
- c) Ali je tu Andrej privolil v zakon (ki bi se ne bil poročil, ko bi bil vedel, da nevesta v resnici ni noseča)?
- d) Kaj Andreju po vsem preostane?

Rešitev

- a) Ali je fant v vesti dolžan poročiti dekle, ki je z njim zanosila?

Fant ni v vesti dolžan poročiti dekleta, ki je z njim zanosila, čeprav bi seveda to bila najidealnejša rešitev v slučaju, da so podani vsi potrebni pogoji za srečen zakon. Dolžan pa je, skupaj z dekletom, poskrbeti za vzrejo in vzgojo svojega otroka.

Spovednik je torej napak ravnal, ko je od Andreja zahteval, naj se poroči z Ano.

- b) Kdaj je zakon iz strahu in zmote neveljaven?

1. Kar se tiče strahu in njegovega vpliva na veljavnost zakonske pogodbe, je v kanonu 1087. določeno: „1. Neveljaven je tudi zakon, ki se sklene zaradi sile ali hudega, od zunaj in neupravičeno prizadetega strahu, tako da je bil zaročenec prisiljen izbrati zakon, da se strahu reši. 2. Noben drug strah, četudi je bil vzrok pogodbi, ne napravi zakona neveljavnega.“

Strah, ki ga povzroči grožnja s samomorom, se redno ne smatra za hudega in potemtakem ne napravi zakona neveljavnega. Četudi bi se torej Andrej poročil z Ano zgolj zaradi strahu, ker mu je ona grozila s samomorom, bi njegov zakon bil veljaven.

2. Glede zmote pa in njenega vpliva na veljavnost zakona, je v kanonu 1083. določeno: „1. Zmota glede osebe napravi zakon neveljaven. 2. Zmota glede lastnosti osebe, čeprav je bila vzrok za pogodbo, napravi zakon neveljaven samo: a) če preide zmota glede lastnosti v zmoto glede osebe; b) če svobodna oseba sklene zakon z osebo, ki jo je imela za svobodno, medtem ko je ta oseba v pravem suženjstvu.“

Ker se Andrej ni motil glede osebe, temveč glede lastnosti osebe, misleč da je Ana noseča, ko dejansko ni bila, je kljub tej svoji zmoti sklenil veljaven zakon.

c) Ali je tu Andrej privolil v zakon (ki bi se ne bil poročil, ko bi vedel, da nevesta v resnici ni noseča)?

Zmota je v razumu, privoljenje pa je stvar volje. Volja lahko privoli kljub temu, da se razum moti. In pri tem je važno samo to, kaj volja dejansko stori, ne pa, kaj bi storila, če bi to in to vedela. Res je, da se Andrej ne bi poročil z Ano, če bi vedel, da ni noseča. Vendar dejansko Andrej je privolil, čeprav zaradi zmote.

Zmota bi vplivala na eksistenco privoljenja samo v slučaju, če bi se nanašala na pogoj, ki je bil stavljen privoljenju. Kanon 1092. določa: „Če se je stavil pogoj, pa se ni preklical, in se nanaša: na stvar v preteklosti ali sedanosti, bo zakon veljaven ali ne: odvisno je od tega, ali stvar, ki je bila stavljena kot pogoj, obstoji ali ne.“ Če je namreč privoljenje vezano na pogoj glede stvari, ki ne obstoja, potem dejansko tudi privoljenja ni. In brez privoljenja v zakon ni veljavnega zakona, ki kot pogodba bistveno obstoji v obojestranskem privoljenju“ cfr. kan. 1081). Ako bi torej Andrej stavil pogoj, da se z Ano poroči, le če je noseča, bi dejansko ne privolil z njo v zakon, ker dejansko ni bila noseča. Vendar tega pogoja Andrej ni stavil.

d) Kaj Andreju po vsem preostane?

Ker je Andrej sklenil veljaven zakon z Ano, se ne more poročiti z drugo osebo, dokler ga morebitna Anina smrt ne reši zakonske vezi. Zato naj skuša doseči od Ane, da se bo vrnila nazaj k njemu. Če pa tega ne more, pa pač mora vdano v voljo božjo nositi grenke posledice svoje lastne lahkomišljenosti, Anine hudobije in spovednikove nevednosti.

M. G.

IZ UREDNIŠTVA

Med bralci našega glasila večkrat sprašujejo, bodisi da gre za pohvalo ali pritožbo, kdo je odgovoren za posamezno stvarino vsake številke. Za to leto in do nadaljnjega so si to odgovornost razdelili takole: članki in novice iz Slo-

venije Franc Gnidovec, novice s Koroške in Primorske Jože Guštin, novice iz Argentine Mirko Gogola, novice iz ostalih dežel (Evropa, ZDA in Kanada in druge ameriške dežele, Avstralija) Jure Rode. Korektore si delita Gnidovec in Rode.

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali) — Urejuje: uredniški odbor, Rivadavia 234, Adrogué FNGR, provincia Buenos Aires, Argentina — Uprava: Jurij Rode, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina — Tiska tiskarna Vilko, S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

